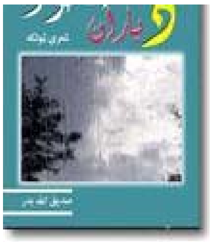

د باران انځور

صدیق الله بدر

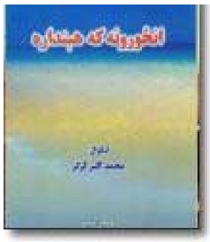

ونه نداره

اکبر کرگر

Ketabton.com

Downloaded from: www.ketabton.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځورونه که هينداره

محمداکبر کرګر

کال: ۱۳۸۵ل / ۲۰۰۷ ع

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم: انځورونه که هينداره
ليکوال: محمد اکبر کرګر
د چاپ تېراژ: ۵۰۰ يا ۱۰۰۰
د چاپ کال: ۱۳۸۵ل / ۲۰۰۷م
د چاپ ځای: د چاپخوني نوم، پېښور، پاکستان

ډالی:
ګراني لور ښانګي حنا کرګر ته چي ژوند يې د درد او کړاو
سره د مبارزي مفهوم دی.

WWW.SAMSOOR.COM

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیک پای

نه، نه، همدی وو. همدی له ما سره په کوټه کې اوسېده. په کوټه قلفي کې وو ..

ـ ته څوک یادوې ؟

ـ همدا چې عسکر یې نوم واخیست.

ـ څوک ؟

ـ سربلند !!

په حیرانۍ مې وپوښته، نو هغه څه شو؟

ـ د هغه کیسه ډېره اوږده ده. کیسه یې ډېره اوږده ده. ته اوس چوپ شه دلته عسکر ګرځي چې خبرې مو وانه وري.

عسکر بیا بهر څو وارې د سربلند نوم واخیست. تورن صمد د هغه د نوم په اورېدو سر وخوځاوه څه یې ونه ویل.

د حوت د میاشتې وروستۍ جمعه وه. تنکۍ غرمه لګېدلې وه چې د زمانخان کلا د خاورین او د دوړو او خاورو ډک سړک نه په تنګو کوڅو چې سرونه یې د کلي له نسه په یو شان بهر راوتلي ول، په مینځ کوڅه ورننوتم. ښایسته د اوږدې کوڅې له نیمایې نه زیات ورننوتم چې د هغه د کور د مخې دروازې ته ودرېدم. په لویه دروازه کې د یوستوې کوچنۍ کړکۍ پر تمبه چې یو تن په کې په اسانۍ ننوتلی شو د اوسپنې یوه ټوټه د ټک ټک لپاره زوړنده وه. هغې ته مې زور ورکړ. له دننه د پښو اواز واورېدل شو. غږ وشو، درغلم.

هغه راووت. له روغبړ نه وروسته په کوټه کې کېنښناستو. بیرته له کوره راووتو او د زمانخان کلا له تنګو کوڅو څخه خاورین او د دوړو ډک سړک ته راووتو. د پسرلي په لګېدو هوا د چا خبره ماته شوې وه. شین اسمان او ځلانده لمر وینځلې هوا ځانګړې اغېز درلود، خو بوږنوونکې فضا د ویرې او ترهې نه ډک ماحول هرڅه پردي کړي ول. موږ دواړه له تنګې کوڅې د سړک سوروري غاړې ته راووتو.

موټر ته تم شولو سړک دوړو او ګرد نیولی وو. د ښاریانو ذهني فضا هم داسې تته او ناروښانه وه. کله چې به موټر تېر شو د دوړو یوه اوږده لیکه به یې په ځان پسې راکښله. ځینې لاروي ورسره عادت ول، خو ځېنو به بیا دسمال او یا د څادر پیڅکه تر سپږمو نیولې وه. مخ به یې پټ کړی وو چې ګرد او خاورې یې په سپږمو کې داخلې نه شي.

محمد اکبر کرګر　　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زه د سربلند کیسه کوم. هغه جګ نری زلمی وو. نري بریت یې دمخ د راوتلو بارخوګانو له پاسه د لیکاڼي د ښکلي خط په څیر برېښېدل. ببر او ښه ببر وېښتان یې پر اوږو پراته ول. د چپه تنې. خت یې په غاړه وو. شمېرلې خبرې یې کولې. په حساب ګړېده. په حالاتو یې خبرې کولې. له مانه یې د خپلې مینې رازونه هم پټ نه ساتل. د ګاونډۍ پېغلې سره یې د خپلې مینې په باب ډېر څه وویل. هر وخت به یې د هغې خبرې کولې، خو دا وار یې ډېر څه وویل. کورنۍ هم راضي (خوشاله) وه چې اوس د چا خبره د هغه پښنه بنده کړي. دا وخت هغه خپلې زده کړې پای ته رسولې وې. په راډیو تلویزیون کې یې په کار پیل کړی وو او له خپله کاره هم ډېر خوشاله مالومیده، له خپله کاره او له خپلې مینې.
په خبرو خبرو کې د بس تمځای ته ورنژدې شولو. بیا بیا یې د حالاتو یادونه وکړه. همدومره یې وویل: زموږ ډېر دوستان او ملګري یې بندیان کړل. ډېر لانتي سړی دی. بېرحمه جلاد دی... د وخت واکمن ته یې اشاره وه.
په خبرو کې د بس تمځای ته ورسیدو. غاړه مو سره ورکړه. خدای پاماني مو وکړه. په بس کې یوې څوکۍ ته کښېناستم. هغه ستون شو. له لیرې مې کاته چې یو وار یې بیا شاته وکتل. ببر سر یې د ولو په مینځ کې راستون کړ او بیا یې لاس وخوځاوه. په دې هیله چې ژر ووینو او بیا ووینو. ګاډي حرکت وکړ، په دوړو کې ورک شو. ګاډی پنا شو. هغه هم په کوڅه کې ننوت. او بیا مو سره ونه لیدل. زه له څو بسونو د بدلولو ورسته کورته ورسېدم. خو د هغه خبرې او اندېښنې مې همداسې پر سر کې تاوېدلې. ((... دا سپي موږ نه پرېږدي... زموږ پایڅو ته خوله رااچوي. موږ څوروي. بندیانوي. او شکنجه...))

له زمانخان کلا نه تر میرویس میدان پورې په ټوله لاره کې د هغه د مانا داره خبرو سره په سوچونو کې زنګېدم. د هغه خبرو د شپې هم خوب ته پرې نه ښودم. خوب نه راته.

اونۍ دوه وروسته زه هم زندان ته ولاړم. د زندان فضا ډېره ځوروونکې وه. په زندان کې مو بهر انګړ ته د وتلو اجازه نه درلوده. شپه او ورځ به د زندان په چټل او بوېناک دهلیز کې پراته وو. پنجرې به راپسې تړلې وې. هره جمعه به د بندیانو پایوزان راتلل او په وار به یې د هر چا نوم اخېست. ټول بندیان به خپلو نومونو اخېستلو ته غوږ ول.
څو میاشتې وروسته کوټه قلف دهلیز ته یوړل شوم. هلته په یوه تنګه کوټه کې چې ایله بیله څلور تنه به خوا په خوا سره ځایېدل، پریوتلو. سرباز یو نوم واخېست. سرباز د عادت له مخې دا نوم څو وارې تکرار کړ. سربلند، سربلند!

خو د نامه ځواب چا ونه وایه لکه چې دلته نور سربلند نه وو، لکه چې سربلند هماغه یو کس وو چې اوس نه وو. ځکه چې د نورو سرونه د هغه په څېر جګ نه ول، خو په هر حال دلته نور سربلند نه وو.

محمد اکبر کرګر　　　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د نامه په وړاندې څوک پیدا نه شول. اورمرو چې د هغه پایواز به هغه ته جامې هم راوړې وې. دا کار څو څو وارې تکرار شوی وو. د هغه پایواز به څو څو وار ې ناهیلی ستون شوی وو. او په کور کې به یې د هغه بوډۍ مور ته څه ویلي ول؟ د دې تصورکول نو بېله او جلا خبره ده چې څنګه چا کولی شول د هغه زړه خوږې مور ته قناعت ورکړي. ما ته هغه مهال دا ټولې پوښتنې په مخ کې ودرېدې.

ناڅاپه مې له خولې ووتل. دا به هماغه سربلند وي. هماغه زموږ سربلند. هماغه زلمی سربلند. او په زړه کې مې د هغه د لیدو تنده یو وار بیا په غزونو شوه. کوم سربلند ؟ د نوم په اورېدو مې بیا ذهن د زمانخان کلا تنګو کوڅو ته ننوت. د یو ښکلي ځلمي سره په خبرو بوخت شوم. بس ته تم شوم، ودرېدم. بس حرکت وکړ، ما مخ بیا واړاوه. هغه له لیرې مخ را واړاوه. لاس یې وخوځاوه. نه، نه. نه خو بس بېرته شا ته راغی او نه خو هغه له تنګو کوڅو بېرته راووت. همداسې په تنګو کوڅو کې د تورتمونو ... او ترګمیو په کوڅو کې.

کوټه قلف زندان ته نوي راغلي افسر تورن صمد وویل: هغه زه پېژنم. زما ملګری وو . له ما سره په دهمزنګ کې په یوه کوټه کې وو. د صدارت په کوټه قلفۍ کې هم یوځای وو. دی هماغه سربلند دی دا چې سرباز (سرتېری) یې ورته نوم واخېست.

اوس یې هم یوه نښه له ما سره شته. د ډېرو خطرونو سره سره مې له لاسه ورنه کړه ګوندې که ژوندی له زندانه ووځم چې مور ته یې وروسپارم.
ما د صمد خبره ونیوله ترې و مې پوښتل:
نښه ته د سربلند نوره کیسه وکړه.

هغه زیاته کړه: موږ په یوه کوټه کې وو. یوه ورځ ماښام یې هغه کوټې ته رانتویست. خبرې یې نه شوې کولای. هغه یې ډېر وهلی او ټکولی وو. د برېښنا مزي یې ورته په پښو کې ورکړي ول. په کالیو یې د وینو رټې پرتې وې. زموږ کوټه د خطرناکو بندیانو د کوټې په نوم یادېده. ویل کېدل چې دلته د رژیم پر ضد خطرناک بندیان دي. نو ځکه د رژیم لوړ پوړو پخپله تحقیق (ګروېږنه) کاوه. سربلند یې هم په پوځ کې د کارکولو په تور نیولی وو. په اوله شپه یې د وهلو او برېښنا له امله خبرې نه شوې کولی. ډېر وروسته په خبرو راغی. څو ورځې یې څه شی نه وو خوړلی. نار نهور وو او له دې سره شکنجه شوی هم وو.
ما ترې وپوښتل:
څه یې ترې غوښتل:
صمد وویل: لېست یې ترې غوښت. د افسرانو لېست. همدومره پوه شوم چې هغه او څو تنه نور استادان یې د کودتا په تور بندیان کړي ول چې په پوځ کې کار کوي.
پوښتنه یې ترې کوله: ورونه دې چیرې دي ؟

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري دې کوم دي ؟ له چا سره روابط (اړیکي) لرې ؟ او داسې نور ...

په اخیره شپه له وهلو ګونګی شوی وو . په ډیر کړاو یې په پنسل یو لیک ولیکه . پر ما یې ټینګه وکړه چې هرومرو یې د هغه کورته وسپارم . هغه پنسل په ګوتو کې نه شو نیولی. ګوتې یې پړسېدلې وې، بربښنا یې ګوتې پړسولې وې. خو د دې پرزې له راکولو وروسته ورپسې عسکر راننوت. هغه یې په څنګلوکې ونیو او کش یې کړ. او په زوره یې تور موټر ته پورته کړ. بیا راستون نه شو. ویل کېدل چې مرګ او وژلو ته بندیان له لسو بجو وروسته له کوټو ویستل کېدل او بیرته نه راستنېدل. ما یې لیک وپوښته چې څه شو:
ـ فکر کوم چې لیک به اوس هم له ما سره وي.
صمد له ځایه پورته شو. د کوټې په دیوال کې لوړې کړکۍ ته ودرېد. کړکۍ ته ایله بیله د سړي سر وررسېده. اخوا دې خوا یې وکتل بیرته کښېناست.

وی ویل: څوک نشته. د کالیو غوټه یې را پرانېسته پرتوګ یې ترې راوویست . د پرتوګاښ په غل بازۍ کې یې ګوتې ننه ایستې. یوه کوچنۍ پرزه (ټوټه) یې ترې راوویسته او ماته یې راکړه. ویل یې دا ګوره امانت دی. دا ورکه نه کړې. ژر یې بیرته راکړې چې که ازاد (خلاص) شوم باید د هغه مورته یې وسپارم.
په کوچنۍ لیک کې یې لیکلي ول:
ګرانې مورې. او د کور ...
سبا ته د نوي کال لومړۍ ورځ ده تاسې ته مبارکي وایم. ما نن شپه چانواري کوي. زه په دې خبره ښه پوهېږم چې دوی مانه پرېږدي، خو ما داسې څه نه دي کړي چې زه پرې وشرمېږم او پښېمانه شم. ما اصلاً کوم کار نه دی کړی. دوی غوښتل چې له ما او له نورو کسانو د دروغو سند واخلي، خو وایې نخیست. هر څوک په ژوند کې یوه لاره غوره کوي. زه هم دیوې لارې سړی وم. اوس زه د لمر خاته پر لور خوځم. مورې دوعا راته کوه. ملګرې ته مې ډیره مینه. مخ یې د وروستي وار لپاره د دې لیک د تورو په وسیله ښکلوم. پر ما پسې مه خپه کېږئ په جګو سترګو له تاسو سره په خوبونو او خیالونو کې.

د لیک په خلاصېدو سره زما ستوني وپړسېد. صمد د دروازې ښکالو واورېده. کاغذ یې ژر د بالښت لاندې کړ. عسکر راننوت. او صمد یې هم په توره شپه له کوټې وویست او بیا یې پته ونه لګېده.

۲۰۰۵ کال اپریل ۴

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپکاوی

د یکه (یله) زار له غرۍ وروسته سندرغاړي د فضل په نوم خپله مشهوره سندره پیل کړه. خلک سم د واره چوپ او غلي شول. ماشومانو او ځلمو هم خپلې خبرې چپ کړې، خو یو سړی په چابکۍ د دېرې له بر سر کټ څخه راپاڅېد او د سندرغاړي په غوږ کې څه وپسېد. بېرته په چابکۍ په خپل ځای کې کښېناست.
مجلس او ټنګ ټکور سم له دې پسېدو سره د واره خپله غاړه بدله کړه. بیا چا د فضل نوم وانه خېست. راپاڅېدلی سړی په خپل ځای چوپ او غلی کښېناست. ټولو خلکو هغه ته کتل د هغه څېرې ته یې کتل. هغه همداسې په خپل ځان کې ننوته، ورکېده او نوره له هغه سره هم د خبرو متره نه وه. سندرغاړی هم ژر په خپل ځای کښېناست او نور ورسره د چا خبره چې د درېدو وس نه وو.

خدای خبر چې له کته پاڅېدلي سړي هغه ته په غوږ کې څه ویلي ول. ارومرو چې د ګوابښ خبره وه. زیات کلیوال لا د مخه په دې راز پوهېدل. خو له لېرې ځایونو څخه راغلي خلک په دې راز نه پوهېدل، نو ځکه خو مېلمانه او د لېرې ځایونو سیل کوونکي اوتر اوتر ښکارېدل. په ټولو کټونو کې ناستو کسانو یوه بل ته خولې نږدې کړې او ګونګوسې پیدا شول.

د کلي تواچي د چوپ کېدو غږ وکړ. د یوه زاړه استاد هنرمند نه یې غوښتنه وکړه چې یوه چاربیته ووایي. هغه د چاربیتې پرځای د یا ټیک ستا په جبین دې نظم پیل کړ. ټنګ ټکور د مست او یاغي سیند پر سر په یوه لویه او پراخه دېره کې بیا رونق ونیوه.

مجلس او سازونو د کونړ د پشه کال د مهال د مست سیند پر سر په لویه او پراخه دېره کې روان وو. د کښته او پورته درو څخه زیات خلک ورته راټول شوي ول. ډیر خلک ورته راغلي ول. لاندې د دېرې په لمن کې د کونړ مست سیند چې د چا خبره د پشه کال په موسم کې خونکاری کېږي او له خولې ځګونه باسي. د تورې شپې په زړه کې لکه تور ښامار په سینه ښوېیده. څپو یې مستې غرغړې کولې. دېره د لالټینونو او ګیسونو رڼاګانو سپین پړک اړولې وه. د سیند د سر یخ باد به کله هم په دېره راخپور شو او د سندرغاړي له سندرو سره به یې یوځای د ارموني په پردو کې سر تاو کړ. خو د سیند په اوږده تراړه کې د شپو لامبوزن ټل والا به له ورایه چې لالټینونه به یې د شونټۍ د رڼاګانو په څېر په لاسونو کې نیولي ول د سیند پر ټټر به د دېرې له ځنګه تېرېدل.

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دښخوا د پشه کال ګرمۍ د ټنګ ټکور او سندرو اوازونو هرڅه چوپ کړي ول. په دېره کې د کټونو ډېر اوږود کتار جوړ وو. دوه کتاره يو بل ته مخامخ جوړ ول. دښخوا او اخوا رنګارنګ کټونه پراته ول .کټونه د کلي له هر کور نه راوړل شوي ول. د ځېنو پيارمې کلکې وې، خو ځينې يې ځولۍ شوي ول او چې څوک به پکې کښېناست، نو سمدم به په ځمکه لګېده. يوازې لويانو د کټ د کښېناستو حق لاره. ماشومان په خاورو کې رغړېدل او يا به د ټغر په پيڅکه او يا به هم په پړندو خارو کې پښې ابلې ناست ول.

خو کله چې به دواده د خاوند د کوم خپلوان يا کومې کورنۍ پسه او يا د حلالولو لپاره څاوري د واده لپاره راووست او دېرې ته به رانژدې شول، نو د ټوپکو او تومانچو اوازونو به درزهار جوړ کړ. ښابسته ډېرې ډزې به يې وکړې. ښه مې په ياد دي چې ډېر کسان په دا ډول ډزو کې وژل شوي او ټپيان شوي ول، خو د واده په سندرو کې د دغه وژل شويو کسانو خو چا هډو نوم هم نه اخېست، بلکې يوازې د ادم خان دُرخانۍ، ليلا مجنون ، رابيا او فتح خان او اوس دا دی د فضل او ښاپېرۍ نوم هم د مينانو په لوی قطار ور زيات شو ، خو په دې ساز سندرو کې د نور هېچا په نوم بنديز نه وو ، يوازې او يوازې د فضل په نوم بنديز وو چې دا مهال يې د سندرغاړي په ستوني کې وچ کړ.

*** *** ***

دومره مې په ياد دي چې د لومړني ښوونځي په دويم يا درېيم ټولګي کې وم. لغمانی استاد زموږ بد قاره ښوونکی وو . موږ ټول ترې ويرېدلو هغه مهال موږ په کومه کوټه يا ټولګي کې درس نه لوست، بلکې د شنه اسمان په ورځ به د لوې برجورې کلا په مينځ کې چې د حکومتې رباط په نوم يادېده په لويه چوتره کې ناست وو. څو ټولګي به خوا په خوا ناست ول .د ماشومانو له هر ټولګي نه به د شاتو د مچيو په څېرد سبق بنګاري اورېدل کېدل. له هر ټولګي به يو موزون اواز راپورته کېده، خو څوک به نه پوهېدل چې څوک څه وايي.

زموږ ښوونکی لغمانی استاد به زموږ د ټولګي په مخ کې په غوړېدلي څادر ناست وو . د حاضرۍ او ترقي تعليم کتابونه به يې په مخ کې ايښي ول. او د هغو د پاسه به يې يوه لنډه خو ډبله د توت لښته هم ايښې وه . کله چې به استاد غږ وکړ، نو اول به مو د هغه تورو سترګيو او بيا به مو د توت پرېړې خو لنډې لښتې ته وکتل، نو ويره به مو په اندامونو خوره شوه.

کله چې به کوم شاګرد په سبق کې بند پاتې شو او يا به يې سبق ښه نه وو زده کړی، نو لايق شاګرد ته به يې امر وکړ چې هغه تنبل په لښته په لاسونو ووهي. زه هم په دغه لښته څو وارې وهل شوی يم. داسې نه چې درس مې نه وو زده، بلکې د ښوونکي امر به مې ښه نه شو ترسره کولی او تنبل (لټ) شاګرد به مې ښه نه شو وهلی. په کرار او ورو ګوزارونه

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

به د دې سبب شول چې لغماني استاد به په قهر شو راپا به ځېده او د وهلو د ښوولو په بهانه (پلمه) به یې ماته لښته ونیوه او بیا به یې راته وویل لاس ونیسه ما به لاس ونیوه. د لاس په نیولو به هغه ځو خرپه تیر کړل. زه به لولپه شوم او بیا به یې راته وویل داسې وهل کوه.

دا هلته او هغه مهال یوه معموله کیسه وه، د همغه رباط یا لوی کلا عادت وو. د رباط دیوالونو، ونو، پاس چوترې او د کلا په مینځ کې د لښتیو روانو اوبو هم دا کیسه کوله. د وهلو او سېزلو کیسه به یې کوله ځکه چې دا د حکومت مرکز وو. کله چې به چا په کلي کې لړ شان وران کار وکړ او د کلي د ملک سره به یې ښه راشه درشه نه درلوده، یا به یې د حکومت خریداری او بېگار ته غاړه نه ایښوده، نو هغه به د سپاهیانو په زور همدې کلا ته راوستل کېده او د امنیه ساده ظابط گي او علاقه دار به مجرم کس په سپاهیانو تاړه او داسې به یې واهه چې بیا به یې د چا خبره ښوروا هم نه تېرېده، نو زموږ ښوونځی هم په داسې یوه لویه جابره او ظالمه کلا کې جوړ شوی وو. هلته چې وهل او ټکول دود وو. موږ همهلته سبق ویلو. لغماني استاد به په ډیر خوند درس راکاوه.

*** *** ***

یوه ورځ ټکنده غرمه وه. د حمل (وري) میاشت نیمایي ته ورغلې وه. ونې ښې سمسورې شوې وې. اینځر ونې خو بیخي ډیرې گڼې شوې وې. هوا توده شوې وه چې موږ د رباط په مینځ کې د تل په څېر کتار ودریدو. سرښوونکي د تل په څېر خپل نصیحتونه وکړل. په لمانځه اوداسه، عبادت، لویانو ته په درناوي، د سپو په جنگ نه اچولو، د ډبرو په نه گوزارولو یې ټینگار وکړ او له خبرو ورسته یې هر ټولگي موذون قدم پرېښودلو. د هر ټولگي لین (کتار) به تر لوی دروازې چې لس متره دنگه (لوړه) او پنځه متره سوروره (پلنه) وه نه وېجاړېده. دروازه ډېره دنگه جوړه شوې وه. پر سر یې یوه لویه سراچه وه چې هلته به په ژمي کې د سیمې علاقه دار کښېناستلو. موږ چې به له دغه دروازې ووتلو، نو ځان به مو ازاد احساسولو، خو یوه ورځ په دروازه کې څه بل شان گنه گونه جوړه شوه. زموږ ټولگی د دروازې خوا ته ورنږدې شوی وو.

هلته لیرې د علاقه دار د میز نه لس متره لیرې یو سړی په وینو سره چاکو سره ولاړ وو او په یوه ساه یې چیغې وهلې. سپین تازي سپی هم له سړي سره ولاړ وو. ژبه یې څو لویشتې راویستلې وه. هغه سپین تازي د اوږدې لکۍ او اوږدو غوږونو سپی هم په وینو تک سور وو. سړي په یوه ساه چیغې وهلې. سپی به یې په پښو کې توغلیده. ژړل به یې او بیا به یې یو ناڅاپه په هغو مچانو چې په سر او تن یې راټول شوي ول غپ لگاوه (غپ کړل)

سړي لنډه بونډه ونه درلوده. په وینو سور د علاقه دار مخکې ولاړ وو، سترگې یې سرې راوتلې وې. همدا یې ویل هغه ما وژلی دی بل څوک مجرم نه دی. ما غزا وکړه اوس مې

محمد اکبر کرگر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چانواري (چارماري) کړئ . بل څوک مه نیسئ. دا چیغې په یوه ساه ویل کېدلې. د ښونځي ټول شاګردان ورته د سیل لپاره ولاړ ول لکه چې یو بل ښوونځی او یو بل درس پیل شوی وي. د دې کلي د ژوندانه درس وی، زموږ د کلي د ژوندانه بله مدرسه.

علاقه دار په وینو سور زلمی زغم، ته راوباله. د ننوتلو یې ورته وویل. د کښېناستلو یې ورته وویل، خو زلمی لکه چې په سترګو یې سره پرده راغلې وي. همدا یوه کلمه په خوله اخېستله له چېغو سره به تازي سپي هم د هغه په پښو کې وکړونچېده او بیا به یې د ځان په مچانو غپ کړل. اوږده قوله به یې وویسته او په پښو کې به ورته وتوغلېده. خو په وینو سور سړی لکه سرکاوته (سرکاوتن)، لکه لیونی، لکه جنون اخېستی، بېخوده انسان په سترګو نور څه نه لیدل. د چا خبره په سترګو یې د وینو پرده غوړېدلې وه او له ځانه یې د بنیادم د مستو وینو بوي خاته.

فضل د کوز کلي د یوه ډېر بېوزلي نایي زوی وو، چې کرۍ ورځ به یې د خلکو په مزدورۍ کې تیروله. هغه په کلي کې د چا خبره چې نه د سر سیورۍ او نه هم په اسمان کې ستورۍ درلود. د کلي یوه مالداره سړي ورته یو کوټه ورکړې وه چې هغه پکې شپې ورځې سبا کړي. د فضل پلار ګلو په یوه سترګه ړوند وو. د چا خبره چې ورمېږ یې هډوکي نه درلودل. د سهار د لمر څرک سره به یې بکس څنګ ته وو او د کلیوالو هر ډول خدمت ته به یې ملا تړلې وه. لالها نده ژوند یې درلود. په کلي کې یې پوله پټی نه وو.

ګلو چې به د کلي نور هلکان ولیدل، نو په زړه کې به یې د خپل زوی لپاره ارمانونو غزونې وکړې. هغه به ډېر ځله فضل دې ته هڅاوه چې ښوونځي ته ولاړ شي. لیک لوست زده کړي، سبق ووايي او بیا به یې سره له دې چې په خپل کسب او کار شکرونه ویستل، خو د کلي د نورو مالدارو خلکو په لیدو به یې ځان ډېر کوچنی او سپک سپانده احساس کاوه. خو هېڅکله یې دا خبره په خوله نه راوړله، بلکې هر څه یې د تقدیر کار باله.
خو فضل هېڅ پلار ته نه پاتې کېده. هغه نه یوازې په ونه جګ نری او ښکلی زلمی وو، له رنګه سپین وو، نریو بریتو یې د مخ په کاسه کې زیب کاوه. په خوي او کرکټر کې هم یاغي او د پلار په څېر مطیع (منونکی) او ایل نه وو چې لږ رابوتکی شو، نو په درېیم ټولګي کې یې ښوونځی پرېښود. هسې خو هم د خپلو ملګرو نه ډېر مشر وو. د هلکانو او همزولو سره به په لوبو، ډېرو غورځولو او نورو مستیو سرمستیو مشغول وو. ورو ورو یې د سندرو سره مینه پیدا شوه. د هغه په اواز کې خاص جادو یې اثر پروت وو چې کله به د غره په تړه یا بر او کوز کڅ کې د یکه زار غږ شو، نو ټولو کلیوالو د فضل اواز له لېرې پېژانده. دې کارونو هغه نور هم وهڅولو چې سندرې ووايي، نو چې کله به په کومه دېره او یا هوجره کې چا بنډار جوړ کړ، نو فضل به ارومرو چې د دغه مجلس نقل وو، دی به ارومرو حاضر وو. بې له فضله خو بنډار تش وو او چې ټنګ ټکور به پیل شو،

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو د هغه د یکه زار غږ ته خو به د کلي نجونې د هوجرې دروازې ته پنډې شوې وې، د فضل د خواږه اواز د اورېدو لپاره به یې خپله ساه هم بنده کړې وه.

ښاپېرۍ همدې اواز «درخانۍ» کړې وه. هغه لا د دولس دیارلسو کالو وه چې د فضل په خواږه غږ لېونۍ وه. هغې هم په کلي کې د ښکلا ثاني او مثال نه درلود. د مور یوازینۍ نازولې لور وه، خو هغه لا د بده قسمته ان په کوچنیوالي کې د خپل ترور د زوی په نوم شوې وه. د هغې د ترور زوی چې په کلي کې د ډېرو شتو او هستۍ خاوند وو. د ډېرې او هوجرې خاوند وو. د پټو او کڅونو خاوند وو. د قلبو خاوند وو، خو د چا خبره چې په دې هر څه یې د ښاپېرۍ څه ؟ هغه د مینې لېواله وه. مینه چې ړنده وي په نورو هم د ړندو گومان کوي. مینه چې عقل نه پیژني، مینه چې هېڅ نه ویني یوازې مینه ویني. یوازې بله نړۍ، دا احساس عاطفي دونیا، نو ځکه خو د ښاپېرۍ مینه د کلي د یو ډېر غریب نایي له زوی د فضل سره د کلي د ټول دود او رواج خلاف کار وو. هغه نایي وو، خو ښاپېرۍ ته پادشاه (پاچا) وو. د هغه مینه ورته د شهزاده وه. مینه له خوار نایي څخه شهزاده جوړوي. مینه چې له غریب نه خانزاده جوړوي، نو ځکه خو فضل د ښاپېرۍ لپاره د کلي پادشاه وو. هغې ټوله دونیا د فضل په سترگو کې لیدله او فضل هم دا شان. نو ځکه خو کله چې به ښاپېرۍ د کلي مخ کې ویالې ته ووتله، نو تر هغې به د ښاپېرۍ منگی نه ډکېده چې فضل به په سپینو کالیو کې د کلي د مخه نه و تېر شوی.

د ښاپیرۍ او فضل مینې اوازو انگازو ټول کلی پر سر اخېستی وو. د هر چا د خولې او د ژبې سر ول. دواړو ښه ځواني درلوده. دواړه د یوه کلي په تنگو کوڅو کې تېروبېر کېدل او دواړو....

خو ښاپېرۍ د خپل ترور زوی نه پوره کرکه لرله. نه یې د ترور د زوی په پټو او قلبو فکر کاوه او نه یې د هوجرو او ډېرو او د کلي د خانۍ او ملکۍ خیال ساته، خو د فضل او ښاپیرۍ مینه همداسې په ظالمانه او بېرحمه چاپېریال کې وده وکړه. پخوالي ته ورسېده، دواړه یې لوی کړل، دواړه یې مشهور او د کلیوالو د ژبې سر کړل. خو مینه توپان شوه سیلۍ شوه، سېلاب شوه او دواړه یې د نیزه وړو په څېر د کونړ په خونکاره سیند لاهو کړل.

*** *** ***

خو دا د پسرلي ورځ څه بل شان ورځ وه. د فضل پلار سهار د وخته د ملا اذان مهال له کوره ووت. فضل هم څاښت او تنکۍ غرمه له کوره ووت. د تل په څېر د کوزې کڅۍ ځمکو ته لاړ. غنم خید شوي ول. د پټو پولې یو گز ببرې ولاړې وې. ښاپېرۍ هلته کښته په کوز پټي کې وابنه کول. کله به پورته شوه او کله به هم کښته شوه. فضل د ښاپېرۍ پټي ته ورننډې شو، خو ناڅاپه په فضل د چاکوگانو باران جوړ شو. ناڅاپه دوه تنو هغه راوپرزاوه. په تازې سپې یې وداړه. کالي یې ورته په ځان کې رېښه رېښه کړل او په دې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډول یې د شنو غنمو او ببرو واښو د پسرلي د شړنديې او ډکې ويالې له پاسه ساه ورکړه. د تل لپاره د خپلې مينې او عشق سره له دې دونيا ولاړ. قاتل په منډه د خپل تازي سپي سره ځان حکومت ته ورساوه. کالي يې په وينو سره ول، چيغې يې وهلې- تازي سپي يې هم اوږده غوږونه کښته ځوړند کړې ول. سپي د هغه په پښو کې چنګل او د هغه په شاه باندې په پرتو وينو راټول شويو مچانو به يې غپ کړل. بيا به يې وکوږنچل اوږده قوله به يې وويسته او بيا به يې وسينګل، خو قاتل خپله خبره کوله د يوه سرکاوته او ليوني په څېر.

د حکومت عسکر رادمخه شول. د ښوونځي هلکانو ته يې د تللو لاس وخوځاوه. ټول يې په زوره ليرې کړل. قاتل يې د اوږدو تنبو دننه کړ. بيا يې هلته بويناکې کوټې ته بووت، زولنې يې ورواچولې. پښې او لاسونه يې وتړل او د فضل په وينو د سرو کاليو سره د خپل تازي سپي سره په خپلو چرتونو کې ولاړ.

*** *** ***

سندرغاړی چې په رېږدېدلي اواز په ځمکه ناست وو داسې مالوميده چې د سر وېښته يې نېغ ولاړ وي- هغوی چې سندرغاړی پېژانده د هغو د سرونو او تنونو وېښته هم نېغ ولاړ ول- ناستو خلکو ټولو هغه ته کتل. د سندرغاړي پر مخ مړې اوښکې راماتې وې- ژړا يې نه کوله لکه چې د تازي سپي او په وينو د ککړو جامو سړی يې بيا مخې ته ولاړ وي. دا وار بيا هغه پښنه ورته تکرار شوي وي لکه چې ورور يې همدا نن وژل شوی وي. د سندرغاړي په سترګو کې هم دا مهال اوښکې را ټوکيدلې وې. ټوله شاوخوا يې وينه شوې وه. لاندې سيند هم سور لکه د وينو سيند داسې درواخله. پاس خلک، کټونه هم په وينو سره برېښيدل او د څراغونو رڼا هم په وينو بليدله. ځکه چې ډېر کلونه يې د ورور له مرګه وروسته ډېر کلونه يې يو وار بيا د هغه د قاتل له خولې په غوږ کې اورېدلي ول چې:
ما لس کاله زندان د فضل په وژلو تېر کړ. نوی له زندانه راغلی يم اوس ته زما په ټپ مالګې دوړوې. غواړې چې تا هم د ورور پسې واستوم او بيا هلته لاړ شم. د هغه نوم اخيستل زما سپکاوی دی.

لندن، ۲۵ دسمبر ۲۰۰۵

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما تربور

زه تاسو ته د خپل تربره په باب کیسه کوم. زما تربور زما د کړاوونو، اند ښنو، خوښیو، اوخوشالیو جوګه دی. دی څه بل شان موجود دی. که ربښتیا راباندې وایاست دا څکه عجیب مخلوق دی چې هېڅ راڅخه نه بیلېږي. هېڅ مې یوازې خپلو سوچونو ته نه پرېږدي. تاسې ته دې مالومه وي چې دی زما خپلوان شریک نه دی او نه خو د وچکالۍ په موسم کې راسره په اوبو لګولو شخړه کوي. دی یوازې راسره په حضر (کور) کې ملګری نه وي، بلکې په سفر کې هم راسره جوخت روان وي، نو څکه خو اوس اړ یم چې د خپل تربره په باب درته د خپل زړه راز درو سپړم.
هره ورځ چې د لوی سړک له تمځای څخه د اوسېدو د کوټې په لور راستنېږم، نو د بوټو او لښتو په مینځ کې قدم رااخلم. کله چې باران اورېدلی وي او یا د سهار پرخه په بوټو پرته وي، نو زما د څنګل په لګېدو سم د واره په بوټو او پاڼو پرتې اوبه په ځمکه پرېوځي. ناڅاپه مې ګنده او خوسا پلاستیکونه ټوټې کاغذونه او د مړو سوري تر سترګو شي چې زموږ د کور په مخکې یې بیل کلي جوړ کړي دي چې د کوترو په څېر پکې مړې هم غومبر وهي.

خو کله چې د کور خیرنې دروازې ته راورسېږم، نو د عادت له مخې مې ان په جیب کې د کور د دروازې کونجي لا له مخه په نښه کړي وي لکه چې اوس زما د ګوتو رګونه او ریښې د دې بویناک کور د دروازې کونجي هم پېژني او له نورو ډېرو کونجیګانو یې بیلوي.

د دروازې په بیرته کېدو سره دپ او خوسا بوي چې د پخلنځي له هره کونجه راپورته کیږي تر سپږمو کېږي. د پخلنځي او د دهلیز بدبوي چې د خوسا پیازو د پخو خوراکونو د خوسا شویو هګیو د بوي سره یوځای شوی دی د سړي پزه او دماغ سیزي. چټل دهلیز چې که له یوې خوا تور زندان رایادوي چې لمر به مې په ورځو ورځو کې پکې نه لیده او د انتظار اوږدې شېبې یې بس ډېرې اوږدې سختې او د زغم وړ نه وې، نو له بلې خوا زموږ د کلا د مخامخ وړاندې د ګرد پټي په کونج کې بوساړه رایادوي.

خو دا باید ووایم چې هغه بوساړه ډېره ښه وه څکه دا مهال هغه ما ته د یادونو او خاطرو او د زلمیتوب د رنګینو خاطرو جوګه ده څکه هلته دا ډول بد بوي نه وو. سره له دې چې هلته هم موږکانو ګزمه کوله، خو بیا هم ما ته د رنګینو خاطرو او یادونو محل وو. او چې کله مې د هماغه کوچنیتوب مهال او د بوساړې تصویر ته د ذهن کړکۍ بیرته شي، نو

محمد اکبر کرګر　　　　　　　　انځورونه که هېنداره

Samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم د واره مې د هماغه تنکي زلميتوب وختونه چې تازه (نوې) مې شونډه توره شوې وه راياد شي. هغه مهال به چې کله زموږ د ګاونډي لور د بوسو په راوړلو پسې د بوسارې په لور رهي شوه، نو ما به هم ورو خپلې دوه پښې د خپل هوس پسې رابښکلې او د هغې پسې به زه هم د بوسارې په مخ کې شين شوی وم او چې پر ما به يې سترګې ولګېدې، نو سم د واره به يې شيطاني خندا وکړه او په ټوکه به يې راته وويل:

نولیه بیا دې رامنډه کړه. ما به ورته له واره ځواب ورکړ ما خو دې لاره څارله. ښه شو چې د يو کال غوندې شپه سبا شوه، خو هغې به په وېره او نيولي ځواب وويل:
ته خو نارينه يې ستا بوڅی کېدل به ما رسواکړي. بيا به دواړه بوسارې ته سره ننوتو، ډېر بوس به مو په پنډ کې سره يوځای کړل او بيا به مې په بې توله زور سره د هغې سر ته ورپورته کړل. زما د لاس په لګېدو به يې توندي وکړه او په منت به يې وويل لکه چې زما د سر او مخ توپير نه شې کولی او بيا به له بوسارې نه د ګردچاپېر په څارلو ووته.

ښه مې په ياد دي او ما ته د دې ياد تکرار هماغومره خوندور دی چې په تصور (سوچ) کې هم نه راځي. يوه شپه د څوارلسم د سپوږمۍ رڼا پلنه وه. د برې او هوجرې له مېلمنو ډکې وې چې زه ورسره د کلا په يوه اوچت بام غاړه غړۍ شوم او لکه ترهېدلې مرغۍ زما په غېږ کې راپرېوته.

خو زه چې اوس په همدې چرتونو کې د کوټې دروازې ته ودرېږم او د کالج د مهال وېش پاڼه ووينم. د دروازې په ببرته کېدو سره مې سم دم سترګې د ليک په پاکټ نښتې وي چې کېدای شي کوم نوی احوال رارسېدلی وي، خو هر وخت داسې نه وي ډېره لږه پېښېږي چی پوسته دې کورته راشي.

ان زما له راتګ نه ډېره موده تېره شوې وه چې زړه مې نه کاوه چې د کوټې خړه او خېرنه پرده ليرې کړم. زما په ذهن يوه نااشنا وېره ناسته وه. داسې وېره چې فکر مې کاوه چې له بهر نه ټول خلک ماته ګوري او په لوی سړک د تېرېدونکو موټرو غرهار مې خوري. خو دا وېره له دې ځايه نه، بلکې له ډېر پخوا زما په ذهن او روان ناسته وه. خو زه له دې ناخبره وم چې کله د دې ځای خلک خپلې کوټې ته ورننوځي، نو ټول اغوستي کالي ليرې وغورځوي او په کوټه کې ازاد او بې غلو غشه ګرځي، خو زه بيا هم شرمېدلم د خپل ټټر له ويښتو له خپل لوڅ ځان او خاص ډول له هغه چا شرمېدلم چې هر وخت راته د پيره دار په څېر پر سر ولاړ وي او کله ناکله پر سر خرپ هم راکوي.

خبره د همدې موجود ده دا به تاسې وپېژنئ. دا زما تربور دی چې په نورو ځايو کی خو څه چی ان په کيسه کی هم راسره دی. ده ته زه تربور وايم دا تربور تربور دی. تربور وژل کېږي

محمد اکبر کرګر　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نه اوپردی کېږي هم نه. بس نو د يوه داسې موجود په څېر له سرې سره وي چې تر څو ژوندی وي، نو تربور هم ورته پر سر ولاړ وي.

خو زما تربور هم زما په څېر يو شی دی. د هغه عمر له مانه کم دی، خو له ماسره يوځای خو له ما نه لږ وروسته را پيدا شوی دی. او چې کله مې ښې او کين لاس پېژندلی دی، نو له هماغه شېبې يې شونتې راپسې را اخېستې ده او څوروي مې او زما د ښو او بدو جاج اخلي. خو زه ترې هم د ژوند په ښو او بدو پوه نه شوم.

خو اوس به د خپل تربور خبره همدلته پرېږدم. د خپلې کوټې نکل به درته رادمخه کړم. کوټه هم د دې کور يوه خونه ده. د دې کور په څېر يوه خونه، خو هرڅه پکې شته. که څوک ورته زموږ د کلي د صايب روز کوټنې ووايي هم کمه نه ده. خو توپير يې په دې کې دی چې هلته غواګانې هم لنګېدلې او د دونيا شيان به پکې پراته ول. هره کارروايي پکې جاري وه، خو دلته غواګانې نشته او نه هم داسې کورنې. شته چې درې نسله دې پکې يوځای واوسي يعنې پلار زوی او لمسی. خو په دې کوټه کې يوازې زه يم او رښتيا يا تاسې به وپوښتې چې صايب روز يې لاڅه دي ؟

صايب روز زموږ د کلي يو کليوال بزګر وو. ما ته به مې پلار ويلې چې هغه ستا تربور دی . زه هغه وخت د تربور په مانا نه پوهېدلم. زموږ له کلا پورې وړاندې يې کوټه وه، خو هغه يوازې په هغه کوټه کې نه اوسېده، بلکې زوی او د هغه کهول هم ورسره وو او په يوه کوټه کې به يې سره بيش باقو کاوه. وروسته يې لمسی هم په هماغه کوټه کې رالوی شو. اوس چې په هرځای کې وي ښاد اواباد دې وي. هغه په لاپو کې وتلی سړی وو. که چېرې د لاپو په سيالۍ کې ورګډ شوی وای، نو هېڅا ترې نه شوه وړای. هغه هم زموږ تربور وو، خو زه د هغه په باب خبرې د دې لپاره نه کوم چې خپله درنه او د هغه سپکه ووايم، بلکې زه د خپل تربور نه سر ټکوم. خو بيا هم له تاسو دې پټه نه وي چې زما کوټه د صايب روز له کوټې توپير لري.

يوه ورځ يې يو ملګري همېشه ګل چې خوله يې هر وخت له خندا ډکه وه او چې هرځل يې ووينم ما ته خپل تربور يعنې د اورګاډي په تمځای کې شېردل خان رايادوي چې په دې څو کالو کې چې تر لندنه رارسېدلی دی. اوس د ګلونو په زرګونه ډوله پېژني او همېشه ګل خو پرېږده چې د شېردل خان د هرې غونچې په باب يو داستان لري. او په دومره خوند يې کيسه کوي چې د هزارو يکشب کيسې ورته هېڅ دي . همېشه ګل د خپل تربره د هنرمندۍ ډېره په زړه پورې يادونه کوي او په اروا پوهنه کې د هغه مهارت ستايي.

يوه ورځ يې کيسه کوله چې يوه ورځ مې د هغه په هټۍ ورپېښنه وکړه . شېردل خان د وروتو ځای ته ورننږدې شو په داسې حال کې چې د ګلو غنچه يې په لاس کې وه تيارسۍ.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړ وو ما وپلټه. هغه وویل ته غلی کښېنه اوس د ایم پي صایب د راتګ وخت دی. هغه په خپل کار کې ډېر ښه مهارت پیدا کړی دی. د هغه د کابل کیسې هم ډېرې په زړه پورې دي. همېشه ګل ویل چې که هر نوی امر به راغی که تر دوه ورځو به نوموړی له کاره لرې شوی نه وو، نو د نوي امر په لیدو به بیا شېردل خان ته چا نه شوای ویلی چې پر مخ دې څو سترګې دي؟

خو کله چې به همېشه ګل زما کوټې ته راننوت، نو د شېردل خان ګلان به یې هېر شول .ارومرو چې زه یې هم پکې د شمندروز لیوني په ځبر میندلی وم. همېشه ګل په راننوتو سره سم د واره زما د کوټې په جوړولو پیل وکړ. وی ویل: یو وخت چې زه سرباز (سرتېری) وم زما خورد ظابط صاحب ماته د بسترې د جوړولو ډېر ښه چل راښوولی وو. او بیا یې په کنایې (اشارې) سره وویل: کاشکې ستا دا کتابونه په خپلو مینځو کې سره په اتفاق وای. او بیا یې زیاته کړه: څومره به ښه وای چې که په یوځای کې راټول وای او په خپلو کې یې یو سیمینار جوړ کړی وای.

ماورته وویل که سیمینار یې جوړ کړی وای نو څه پرېکړه به یې کړې وای؟ همېشه ګل وویل: ارومرو چې پرېکړه به یې کړې وای چې ټول مال دې په غنیمت یووړل شي او بیا یې زما د لوبې وسیلې ته هم پام شو. په خندا یې وویل: نام خدا دا کوټه نه ده موزیم دی، کتابتون هم دی. د بدمنتون میدان او لوی پخلنځی هم دی.

خو ما د هغه ټولو خبرو ته په خندا سر خوځاوه، خو د شکر ځای په دې کې دی چې هغه لاخبر نه وو چې د دې کور انګړ او شاوخوا د ډېرو ځربو مرږو کلي هم دي. ډول ډول کوترې، مرغان، چینجي او نور ګڼ حشرات او مېږي هم راځي. او پروسږکال چې شنو مچیو ځاله جوړه کړې وه، زما ګاونډی سوسن جانه یې په شونډو وچیچله، لکه چې د مچی هم زما په ځبر د هغې سرې شونډې خوښېدلې. خو زما ګاونډی یاسین خان چې اوس هم د هغې د سرو شونډو او لوڅو پنډیو په یاد راپورته شي، نو د خولې یې اوبه په وښکو راشي.

یاسین خان د خدای عجیب مخلوق دی. دی زما په خوا کوټه کې اوسي فکر کېږي چې په دې دوو کالو کې نوموړي په خپله کوټه کې جارو نه ده وهلې. ټوله کوټه یې له پلاستیکونو او ټوټو ځخه ډکه ده. له دروازې ځخه د وېده کېدو تر تخت پورې یوه نری لاره ورغلې ده چې که قدمونه په غور وانه خېستل شي، نو ارومرو له نورو شیانو سره د تماس سبب کېږي. کله چې له هغه د اصل ونسب پوښتنه وشي ژر د برېتش پاسپورت له جیبه راباسي، خو د خپل هېواد نوم چاته نه اخلي. دی هم عجیب مخلوق دی هره ورځ مازیګر تر لسو بوتلو پورې بیر پر سر راااړوي. په کور کې په یوه نیکر کې ګرځي. موږ ټول ورته درناوی کوو. ځکه چې هغه د دې فارم مشر دی د کوترو، چینجیو او مرږو د

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فارم. له تاسو دې پټه نه وي چې زموږ د انګرېزولې مرېې له ده نه ډېرې خوشاله دي.
نوموړی په دې باور دی چې یوه حشره هم باید مړه نه شي ځکه چې هغه د خالق مخلوق دی او واک یې یوازې له هماغه سره دی. خو دا له موږه پټوي چې وو ایې زه خالق د دې حشراتو د لاربنوونې لپاره ګومارلی یم او د دوې ساتنه او لار ښوونه زما دنده ده .
نوموړی د شپې تر ناوخته موږ خوب ته نه پرېږدي، خو کله چې د ورځې له خوا زموږ د کور په خواکې ګاونډۍ مِس (آغلې/پېغلې) ماګې په بلې سر ورښکاره کړي، نو د هغې سپی ورته وغاپي، نودی پرې غږ وکړي:
ـ مس ماګې زما تربور (سپی)څنګه دی ؟ هو از مای کازن ؟
هغې ورته د خپل سپي د روغتیا ډاډ ورکړ، خوده ورزیاته کړه:
د کاکا زویه کله به مېلې ته ځو ؟
خو له تاسو دې پټه نه وي چې د دې دوه تربرونو ترمینځ هم ښه رقابت لیدل کیږي. د دې دوو تره زامنو ترمینځ هم تربګني شته چې زما او زما د تربور او د همیشه ګل او شېردل خان ترمینځ تربګني یې ګرد هم نه ده . ځکه چې د مس (آغلې/پېغلې) ماګې سره د ده تربور لکه چې کله کله د ده په اعمالو او نشه یې توکو په استعمال (څکونه) په قهر وي او پر ده انتقاد کوي او په غپا کې ورته وایي:
تا زموږ قوم وشرماوه. ارو مرو به ورته وایي چې زموږ غور نښکه چې زما او ستا د پلرونو نیکه وو. په ټول ملک کې یې یو نوم درلود ، د دروندوالي او د اهلیت نوم، نو ځکه خو ټول انګرېزان د هغه د ښه سلوک پر بنسټ د مهاجرو په نسبت د سپو ډېر درناوی کوي او ته چې ډېر بدګوزاره یې، نو له تا یې لکۍ هم غوڅه کړه او دوه پښې یې هم. او لکه څنګه چې د انګرېزانو پردي او غنمرنګه پوټکي لرونکي بد ایسي، نو ته یې هم داسې وګرځولې چې نه خو دې لکۍ شته او نه دې په شاه وړی او بیا ورزیاتوي:
وګوره او له ما یې زده کړه. وګوره چې زما او د نورو سپو څومره قدر دی. په هر پلورنځي کې زموږ د خوراک لپاره بېل ځایونه دي. بیل ډاکتران دي او ان د خوب ځایونه مو پاک وي. خو ته اوس جزایي شوی یې، نو ځکه خو دې له موږ توپیر کړی دی چې نه د زوی خوښ یې او نه د پلار ، نه د مېرمنې او نه د ورور. زموږ اسلافو (پخوانیو) هېڅا ته خوله نه اچوله څوک یې نه ځورول، خو ته لکه د کابل د زمانخان کلا د کوڅو سپي د هر چا پایڅې ته خوله اچوي او په اخیر کې ورته وایي:
زه هېڅکله د بې لارې سړي سره چې نور بنیادمان ترې په تنګ وي مېلې ته نه ځم. ان په لاره به درسره لاړ نه شم. زه اړ یم چې نور تربوران را ټول کړم او تا له خپلې تربګنۍ وباسم.
ارو مرو چې یاسین خان به ورته وایي چې:
بد خُلقي ربښتیا چې ښه کار نه دی. زه هېڅ بدګوزاره نه یم، بلکې دا د بزنس (سوداګرۍ) دونیا ده او نن خو انګرېزانو ټوله دونیا په بزنس (سوداګرۍ) ایله کړې ده او ورزیاتوي چې:
((بزنس از بزنس کف اف ټي از کف اف ټي)) او بیا ورته په پای کې دلیل راوړي چې زما د انګرېز څربې مرېې خوارې مه بوله دا به ارومرو زما په کار شي. ګوره شنې مچۍ مې

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه په کار شوې. سوسن جانې خو ماته د سرو شونډو شربت نه راکاوه. زما په امر یې وچیچله او له شونډو یې ورته نغاره جوړه کړه. داسې باید دا نور ادمزاد (خلک) هم زما په قدر وپوهېږي او له دې کوره باید ورک شي.

خو لنډه دا چې زما د ګاونډي او د هغه د کاکا د زوی کیسه ډېره اوږده ده. د دوی ورځنی دیالوګ (خبرې اترې) نه خلاصېږي. هره اونۍ دوه درې واره یو بل ته غاپي. دی د هغه په ژبه پوهېږي او هغه د ده په ژبه.
خو له تاسو دې پټه نه وي چې ما هم یو د تره زوی درلود، خو دا فکر ونه کړئ چې ګواکې زما تربور هم زما د تره زوی دی. کوم تربور چې زه یادوم هغه زما د تره زوی نه دی چې په جنګونو کې رالوی شو. او د سهار چای به یې هم د پلار له ښېرو سره څښنه. هغه شپون وو او ټول عمر یې په شپنۍ کې تیر شوی وو. ښه مې په یاد دي چې کله به د چا څربه مېږه د هغه په رمه کې ورګډه شوه، نوبیا به یې له واره ترې سر غوڅ کړی وو او لړمون به یې ورته اومه خوړلی وو. هغه په همداسې شان رالوی شوی وو او چې کله د کور وور او اولاد خاوند شو، نو بیا یې د خپلې مېرمنې سره اوقات (خُلق) دومره تریخ شو چې ښځه یې اړه شوه چې سرپوښ ټوپک راواخلي او په وېډو یې پر مغزو وولي.

خو زما تربور کوم چې زما اصلي هدف دی او له هغه سر ټکوم له دې ټولو لالچي دی. دی له ما نه لږ وروسته، خو له ماسره یوځای پیدا شوی دی، خو اوس پر ما راج چلوي. دی پر هرڅه او هرځای کې له ماسره وي او یو کار هم د هغه له اجازې پرته نه شم کولی. دی په ببلابېلو څېرو کې رابرسېره کېږي. په خوب کې، په وېښه کې، په لاره کې، په ناسته کې لکه زما د وجود سیوري. دا سیوری ان د وریځو په ورځو کې هم د سیوري په څېر له ماسره غبرګ روان وي. خو کله چې خپلې خوسا او ګندې کوټې ته ورننوځم زما په ځورولو او چېړلو پیل وکړي. هېڅ مې خپلو رنګینو یادونو ته نه پرېږدي او چې کله په کټ کې ستوني ستاغ څملم لا زیات زما په چېړلو او ځورولو پیل وکړي. هغه د کلا د مخې یادونه د زلمیتوب مینه، د دنګې کلا پر بام د سپوږمۍ شپه په ټول کرښه راکاږي. سم له واره مې بیل بیل اوازونه تر غوږو شي. د مینې اواز، د ژړا اواز، د قهر او د غوسې اواز او د هغو په اوریدو مې ستونی راوپړسېږي په قهرجن غږ راته ووایي:
ـ بیا دې څه مور مړه ده چې ستونی دې راډک شو، ولې او څه ته ژاړې؟
ورته وایم:
زه نه ژاړم. خپه هم نه یم، خو حق لرم چې د خپلو یادونو، سوچونو او خیالونو سره یوه شېبه راز ونیاز وکړم. دمه جوړه کړم. بیا راته په جګ اواز وایي ښه نو ستونی دې ولې پړسېدلی او ډډ شوی دی؟
خو زه خوله راجوړه کړم چې ځواب ورکړم ورو مې د دروازې اواز تر غوږو شي. د یوه ماشوم اواز اورم په ورو اواز راته وایي:

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو پلارجانه ته څنګه یې؟ ناروغه خوبه نه یې؟ په ځان دې پام کوه سپورټ (ورزش) کوه او د سرک په مینځ کې مه تېرېږه چې موټر دې ونه وهي.
زه ورته څه نه شم ویلی. خو خپل همزولي خو له ځانه کشر ته په ډډ اواز وایم دا زما ستونی نه، بلکې زما د یادونو او ارمانونو خوبونو او خیالونو جونګړه ده. کله کله چې هغه ډډ شي، نو بیا د اوبو په څېر لاره کوي.
خو زما تربور ما ته بیا هم ټینګار کوي وایی چې:
دا خبرې هېڅ ارزښت نه لري.
ورته وایم:
عجیبه خبره کوې. زه څنګه خپله هستي هېره کړم؟ خپل تن او ځان هېر کړم. او بیا ورته په تلوار سره وایم زما ډک ستونی زما نمجنې سترګې اوس زما د یادونو او خیالونو سرچینه ده، نه غواړم دغه چینه وچه شي. په همدې ډول مې خپلې خبرې په بیا بیا په ذهن کې انګازې کوي. په وار وار خپلې خبرې اورم هغه نه شم هېرولی.

په همدې ترخ کې چې د خپل تربره سره په شخړه یم. ناڅاپه د ماشومانو شور او زوږ اورم. ژړا، خندا، ټوکې او ټکالې پر یوبل بې مانا او مهمل نومونه ایښودل او د یو بل پېښې کول اورم. خو زما تربور چې کله ما ووینې چې زه له یو بل کشمکش سره مخامخ یم، نو بیا مې ستونی راوپړسېږي. هغه د دې ټول حالت جاج اخلي. ورو څادر راکاږي، اوږې ته یې کړي او له بربښنا جوړ سیوری د ځان پسې راکاږي. زما له کوټې نه د کړکۍ له لارې ووځي. او چې کله مې سم د واره د هغه وتو، بیرون سرک ترلې دروازې، ګډې وډې کوټې ته پام شي، نو وینم چې یوازې په خپل ځای کې غځېدلی پروت او هېڅوک نه وي.

لندن، ۷_۸_۲۰۰۰

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دردونه کړاوونه

د تابوت له يوه چاود څخه مې پر باران وهلې نمجنه ځمکه له ورايه سترګې ولګېدې. توري خاورې ډېرې شوې وې. دوه کسانو چې يوه د تابوت بر سر او بل يې کوز سر نيولی وو ، يوه بل ته وويل:

قبر به يې تيار کړی وي؟

بل يې په ځواب کې وويل: هو قبر تيار دی، ځمکه پسته ده، دا خاوره زمونږ د ملک په څېر سخته او ډبرينه نه ده چې کندنه يکې هم سړی له پښو وغورځوي. قبر تيار دی او بل تن يې ورو په غوږ کې وويل:

ګوره چې په ملا صيب هم ټينګه وکړې چې اوږده سورتونه ونه وايي. يوه لنډکی سوره به بس وي ځکه چې هوا سړېږي او د راغلو کسانو د ځورېدو سبب به شي. او بيا يې ټينګار وکړ: ګوره د بته دې هم پام وي چې د ملا په دوعاوو مړی نه بښل کېږي.

په داسې حال کې چې جنازه هم په درنګ ساعت کې قبر ته رسول کېده، هلته د تورو او پړندو خاورو ډيرې له ورايه برېښېده. قبر کښيونکي له ورايه سترې ستومانه برېښېدل. ټول غلي او چوپ ول. يوه قبر کندي بل ته وويل: هاغه ده جنازه يې راوړه. بل وويل: مړی بختور دی چې سر يې په ګخوړه شو او د دې کړاوونو نه بې غمه شو. ورکه دې دونيا شي نه په راتګ ارزي او نه په ژوند کولو. بل ملګري يې توبه وويسته.

ټول غلي او چوپ ول. خو کسه په خپلو مينځو کې سره پسپدل. ډېرې زياتې خبرې نه وې، خو يوازې ملا په زغرده اواز خبرې کولای شوې او د قبر د جوړولو او تراشلو په باب يې لارښوونې کولې.

زه چې په تابوت کې څه د مړينې ورهم وهلی وم او څه هم د يخنۍ له امله رېږدم حيران وم. پخوا مې اورېدلي ول چې د مړي ډېره يخني کېږي. دا رښتيا خبره وه، رښتيا چې ډېره يخني مې کېده. ژامې مې رچېدلې، لړزېدم، خو کله چې ژوندی وم په دې راز نه پوهېدم. زه يوازې رېږدېدلم . يخني او ساړه يوازې همدا زما برخليک ول. بل څوک پرې نه پوهېدل. بايد پرې پوهېدلی هم نه وای. زه په يوه سپين کفن کې نغښتی وم. ټولو راغليو کسانو زما پر حال افسوس کاوه. ټول په ښکاره خپه برېښېدل، خو په دې هم پوهېدلم چې دا خواخوږي هم زما د عمر په څېر لنډه او لږ پايښته ده. ژر هېرېږي او کومه ناآشنا او يا کومه غټه خبره هم نه ده او نه هم کوم د غندنې او ستاينې حالت دی. بس مرګ مرګ دی که په حقه وي او که په ناحقه. خو يوشی يکې لکه د لمر څرګند دی چې هرڅوک لکه

Samsoor.Com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه چې یوازې راځي همداسې یوازې درومي او زما له یوازېتوب سره خو لا نورې ډېرې کیسې هم را یوځای شویدي.

زه لا په همدې حالت کې وم چې په درنګ ساعت کې څو کسو په ورو او کرارۍ سره زما تابوت د خاورو په ډېرۍ کېښوده. سم د واره نور څو کسان چې ملاوې یې تړلې وې را نږدې شول. د تابوت په بر او کوز سر کې یې څادرونه او پړي واچول او په کښته کولو یې پیل وکړ. ملا بې له ځنډه پوښتنه وکړه. ایا قبر خو به تنګ نه وي؟
یوه ځواب ورکړ. نه ! ښه پراخ دی. تابوت پکې ښه ځایېږي.
ملا وویل: ورکښته یې کړئ بسم الله ! مړی د ښښې دی. اوس دې خدای وبښي. نن یې د ګور شپه ده. په یوازې ډول دې نړۍ ته راغلی وو او یوازې ولاړ.
ملا یوه کوچنۍ ډبره راواخېسته. یوه بل ولاړ تن ورته ورکړه ګرد او خاورې یې ترې پوه کړې او بیا یې پوښتنه وکړه. د دې مرحوم یا خدای بښلي نوم څه دی؟

خوا کې یو چا ورته وویل: مساپرخان ! ښه نوم دی مور ټول په دې فاني نړۍ کې مساپر یو. د مور نوم یې څه دی؟ خوا کې سړي ورته وویل: بختۍ. او وروسته یې د مړي د پیدا ایښت کال ولیکه. د مړینې پوښتنه یې هم وکړه، وی ویل: ده کله خپل کلی پرېښی دی؟

یو چا ورته وویل ورم کال. ملا وویل: بس نو د مړینې نیته به یې هم له هماغې نېټې وکاږو. که خدای یې په هغه دونیا کې له خپلو اقاربو سره لیده کاته وکړي ځکه له کله نه یې چې کلی او چم ګاونډ یې پرېښی دی. مړینه به یې هم له هماغه نېټې وشمېرو. کېدای شي خدای د ده اروا د خپل کلي له مړو سره یوځای کړي او کېدای شي په هغې دونیا کې بېرته هلته ولاړ شي. بیا یې هماغه کال وکېښ او کوچنۍ ډبره یې زما سر ته کېښوده. داسې چې دې ډېرې هم زه لړ څه ځورولم او زما پر سر یې فشار راووړ. بیا یې غږ وکړ دوعا وکړئ چې خدای یې وبښي !

بیا یې تختې په چټکۍ سره تېرې کړې. د تختو ترمینځ چاکونه یې په ختو پټ کړل. نا څاپه یو وار بیا تورتم شو. دا تورتم څو کاله د مخه هم ما لیدلی وو دا هماغه کال وو چې ما خپل کلی کور پرېښودلی وو. هغه مهال ما هم دا ډول تورتم احساس کاوه، خو کله کله به مې د رڼا ځرک ولیده. تیرایستونکی او غولونکی ځرک لکه سراب داسې خو دا وار تورتم ټوله شاوخوا ونیوله. ان تر دې چې سپین کفن هم تور برېښېده. پاس د قبر پر سر دربهار شو. د ببلچو په لاستو یې د قبر پرندې خاورې هوارې کړې وی ټپولې او بیا یې د قبر پر مینځ شنه کبل کېښودل.

محمد اکبر کرګر　　　　　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا هم یوه لنډه سوره ولوسته او له هغه وروسته یې زما دکړو وړو په باب حاضرینو ته وینا وکړه. سملاسي یې ورسره دا خبره هم ورغبرګه کړه چې اوس به له دواړو خواو دې اروابښاد ته کړکۍ بیرته شي او هغه به د بلې دونیا له ډېرو شیانو سره اشنا شي.

خو د ملا خبرې لا روانې وې چې یو بد شکله او د څوکړې ږیرې خاوند له کیڼ لورې د دېوال په کړکۍ کې را څرګند شو. وی ویل: ښه چارې ! مېلمه لکه چې نوی راغلی یې ؟ ښه شو چې راغلې. دا کور درته د مخه جوړ وو ، ولې دې ناوخته کړ. باید لا د مخه راغلی وای. خو خیر اوس دې هم نوی کور مبارک شه. ډېرې پېښې دې په مخ کې دي. ډېر څه به ووینې، له پېښې تېښته نشته.
اول خو ووېرېدم. خو د هغه په ځواب کې مې د منلو سر وخوځاوه.
هغه زیاته کړه: ملا صیب ستا په سر پاس پر ځمکه ښه خبره وکړه وګړي (خلک) یوازې زیږي، یوازې ژوند کوي او یوازې مري . یوازې فکر کوي، یوازې انګیري او هر یو ایکې یوازې دی. نرۍ موسکا یې پر شونډو وګرځېده، مخ یې بل خوا ته واړاوه. پاس د قبر پر سر ملا همداسې په خبرو لګیا وو حاضرین په خپلو مینځو کې یو له بله سره وپسېدل. د ملا له خبرو سره یې دومره مینه نه ښودله لکه چې همدا یې یو بل ته ویل: ملا صیب ولې نه بس کوي هسې بېځایه وخت اړوي.

دا ټولې خبرې بېځایه دي. دا خبرې اوس د مړې په درد نه خوري. که هغه ښه سړی وو هم به ورته وښایې او که بد سړی وو ، نو هم به خدای ورسره خپله لار وشړي. خو زه بیا یوازې شوم. یو ځل مې تکل وکړ چې پاځم، غوښتل مې راپورته شم خو سر مې د قبر پر تخته ولګېده بېرته پرېوتم.

زه یوازې وم په رښتینې دونیا وم. نور نه پوهېږم، خو دومره پوهېږم چې زه یوازې یم لکه نور چې یوازې دي. لکه هر یو چې یوازې دی، خو دا نه مني چې یوازې دی. خو زه ځکه د یوازېوالي وایم چې زه اوس پوهیږم چې یوازې یم.

*** *** ***

کله چې ماشوم وم. موږ ټول به په یوه چرګۍ راټول وو. موږ ټولو به د پلار سترګو ته کتل چې هغه خوابدی نه وي. مور به مې د نغري بلې غاړې ته ناسته وه. ټول ورونه او خویندې به سره راټول وو. هغه وخت مو هېڅ دې ټکې ته پام نه وو چې هرڅوک به په خپله لاره درومې او هر یو به یوازې او ګوښې وي. او کله چې په دېرو او یا د ژمي په ورځو کې پیټاوو ته ناست وو. ترونه، ورونه، د تره زامن او ټول خپل خپلوان به سره راټول وو. همدغه راز د مورو پلار خپلوانو ، هم له موږ سره په ناسته کې یو لښکر جوړاوه. هېڅ مو دا فکر نه کاوه چې ګواکې موږ یوازې یو. خو حقیقت دا وو چې موږ هر یو یوازې وو. نه دا سمه نه ده، دا چټیات دي هسې بابیزه خبرې دي. خو پر دې لا زموږ سر نه خلاصېده چې دا یوازېتوب دی. یوازېتوب دوزخ دی. دوزخ بل څه نه دي، په یوازېتوب کې

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوزېدل دي، خو دا دی اوس هغوی ټول راځيني هېر شول. ټول پاتې شول، هرچا خپله لاره بيله کړه. ځوک ورک شول، ځوک سېلابونو يوړل. ځيني نور له توپانونو سره يوځای بوړبوکۍ شول اوڅه هم په تورتمو لارو کې ورک شول. لاره يې ورکه کړه له ګړنګونو ولوېدل. په تورو تمونو کې ورک شول. ليوانو وخوړل، تری تم شول او اوس دا دی زه هم د دې لارې پرديس او مساپر شوم. پر کلي د جنګ او تاړاک کلونه تېر شول. د ګوليو او باروتو په دندوکار کې هرچا خپله لاره ورکه کړه. هېڅوک يو د بل په لټه کې نه شول. هېچا د يو بل پلټون کې هڅه ونه کړه. ټول او هر يو جلا جلا پر خپله لاره رهي شول او دا دی ما هم خپله لاره له نورو بيله کړه او دلته راورسېدم.

اوس دا دی ايکې يوازې په دې نوي کور کې مېلمه يم. ملا هم د قبر له پاسه څادر ځنډ وهي. دوستان او اشنايان مې هم چارۍ او بېلچې پر اوږو ږدي او شاه رااروي. دوی ځي او روانېږي، يوازې مېرمن مې د پېښو شناختو ته کښېني او همدومره وايي. زه دې يوازې پرېښودم. ته ولې بې وخته يوازې ولاړې. تا خو وعده کړې وه چې...

ما خو درته ويلي ول چې زه يوازې مرم. يوازې، بيخې يوازې. همدومره مې ورته وويل: خو هغې پر قبر اوښکې تويولې او په خپلو اوښکو يې زما د قبر د نامه د غوټۍ کبل خړوبول. بيا مې ناڅاپه د قبر نمجن دېوال ته پام شو. يو بوډا سړی چې د شونتۍ دړه ورسره وه را ښکاره شو. پوښتنه يې وکړه. مېلمه دا ستا نوی کور دی؟

بيا يې د خپل تپوس ځواب پخپله ووايه:
ـ نه نوی نه دی. او س زوړ دی. تا ته لا پخوا جوړ شوی وو. دا ستا پخوانی کور دی اخوا وګوره. ناڅاپي بيا يوه کړکۍ بيرته شوه. په يوې کړکۍ پسې بله او په بلې پسې بله. ورو ورو د کړکيو شمېر ډېرېده. هرې کړکۍ يوه جلا او نوې دونيا ښوده. په يوه کړکۍ کې جوتېدله چې:
هلته څو ماشومانو په وستل کې يو بوډا سړی روان کړی وو او په غاړه کې يې ورته څادر اچولی وو. وستل د کلي په مينځ کې غځېدلی وو. له دواړو خواو کورونو څخه نارينه ښځې او ماشومان په بليو را ښکاره شوي ول. نارينه وو چې خپل ځانونه د بليو تر څټ پټ کړي ول يو يې هم تر سترګو نه راته. يوه ماشوم چيغه کړه.
جنګ ته دی منصور روان نه توپ او نه تفنګ لري
نه د تورې شرنګ لري نه د زغرو پړک لري...
بيا يې يوه وويل: دی قصاص ته بيايي...
زه حيران شوم او ان د تن مړه وېښتان مې نېغ ودرېدل.
ده نو څه ګناه کړېده ؟
ـ دی بايد اول پانسې (په دار) کړی شې بيا به وروسته په خپله ګناه پوه شي. دلته رسم او دود بل ډول دی. هېچا ته د سزا له مخه هغه ته دګناه راز نه ويل کېږي، خو ده ګناه کړې

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده. ګناهکار دی، دی یوازې دی. یوازې همدی په مرګ محکوم دی. هغه مرګ ته بیایي، حلالولو ته یې بیایي، قصاص ته یې بیا یې. رڼا په لاس کې بوډا بیا راته برندې وکتل:
ـ دا د وېرې خبرې نه دي. هغه انسان دی یوازې انسان دی. انسان ته دوزخ د انسان په تن کې جوړ دی ځکه خو هغه د بل بار په اوږو کړی دی. هغه د بل د اعمالو محکوم دی. یوازې انسان په مرګ محکوم دی. هغه قصاص ته بیایي، قصاص ته او په بیا بیا مې دې شعر په غوږو کې انګازې وکړې.

جنګ ته دی منصور روان   نه توپ او نه تفنګ لري
نه د زغرو پړک لري   او نه د تورې شرنګ

دا شعر ورو ورو په ټول وستل کې پلنېده. په بلیو ټولو ماشومانو او ښځو هم زمزمه کاوه، چوپتیا لاسبرې وه. پاس اسمان نه وو، ستورې هم نه ول، هېڅ شی نه وو. عدل نه وو. هېڅ شی نه وو. دا بل نظام وو. یوازې جنګ ته دی منصور روان - نه توپ او نه تفنګ لري زمزمه اورېدل کېده. په ټول وستل کې هره کړکۍ او هره لاره همدې زمزمې نیولې وه ...

هغه راته پېژندوی سرې بربښېده. پر هغه پسې یو بل تن او په بل پسې بل.... هر یو یوازې پر لار روان وو. یوه تن وویل نور هم په لار کې دي، لاره اوږده ده . ډېر کسان وروسته راروان دي. موږ لږ د مخه راغلو. موږ هغوی ته تم نه شو ځکه چې د هرچا لاره بېله وه. هرچا خپله چاره لټوله. موږ هم سر په سیورې کړ او دلته راغلو.

وړاندې یو بل سړی را څرګند شو. لاسونه یې بونډې ول. پښې یې هم پرې شوې وې. په ځمکه ښوېېده. په وینو کې رغړېده. هغه هم قصاص شوی وو. د ده لاسونه پښې، سترګې او د بدن ټول غړې قصاص شوي ول.

هغه وویل: دا لړۍ ډېره اوږده ده. چینګ داړې چې له کینې کړکۍ خپل سر را ښکاره کړي وو بیا راغی. را نږدې شو، وی ویل: جوپه دې ولیده! دې هر یو یو څوک لرل، خو هېڅوک یې نه درلودل. دوی یوازې ول یوازې نړۍ ته راغلي ول. ته یوازې یې او هر څوک یوازې دی، خو دا خبره ولې د چا عقل نه مني؟ دا ځکه چې منل ورته سخت دي.

هلته وړاندې وستل لوی او خورو-وور کلي، لوی او زوړ ښار، هلته یوه نړۍ یوه دونیا چې له ژویو او وګړو څخه ډکه وه. ټول یو مخ د قصاص لپاره روان ول . ټول په مرګ محکوم ول. ټولو د همدې یعنې مرګ لپاره شپې سبا کړې وې. ټوله یوه عجیبه او نااشنا منظره وه. ترکومه ځایه چې سترګو کار کاوه او ذهن یې په دې قانع کاوه چې دا ژوند یو منظر دی. د ژوند یو انځور دی. د یو عبث او بې مانا هڅې یو تصویر....

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا په سوچونو کې ډوب شوم. یاد ته مې راغله چې یوه ورځ مې کله چې د نغري پر چرګۍ دا خبره وکړه چې زه یوازې یم، زه له موره یو تن زېږېدلې یم، یو وار زېږېدلې یم. یوازې په خپلو کالیو کې راپورته شوی یم. په خپل نامه را لوی شوې یم. ما چې دا خبرې وکړې، نو ټولو زما پر دلایلو وخندل اووی ویل: ته څنګه ځانته یوازې وایې؟ مشر زوی مې وویل: پلار لکه چې خوب وینې؟ منځوي زوی مې را ټوپ کړ، ولې زه دې په پام کې نه راځم ؟ او بل زوی مې اوږې وارتولې لکه چې پلار مې سودایي شوی دی؟

هغوی دا خبرې نه منلې. اوس به یې هم نه مني ځکه چې هغوی ته یې منل سخت دي او یا خو په دې اړوند د فکر کولو وس نه لري. حال دا چې هم دا د ژوند واقعیت دی چې زه یوازې وم او اوس مړ یم. لا پخوا مړ وم یا لکه چې ارواح مې دا څو کاله له هغو سره وه. نو د دې لپاره چې هغوی د یوازېوالي احساس ونه کړي. کېدای شي هغوی اوس هم دا ونه مني چې زه مړ یم. زه پوهېږم چې زه یوازې او مړ یم.

زه لا په همدې چرتونو کې ډوب وم چې ناڅاپه له ښۍ خوا کړکۍ څخه د لوړ قد سړی چې تیلي څراغ یې په لاس کې وو په هیبتي اواز راته وویل:
پام کوه چې په دې نړۍ کې دې کوم دوه سړي تېر نه باسي. د هغې دونیا خبرې اوس تللې دي. ته یوازې نه یې. ما یې ځواب ورنه کړ: یوازې د هغه خبره مې واورېده. درنګ شېبه په درنو قدمونو لکه د رڼا په څېر لیرې شو. وروسته مې ورپسې وکتل، خو لکه د سیوري په څېر له ما لیرې شو. هغه پخپله یو سیوری وو که څه هم د سیوري لمن ورو ورو ورغونډېده، خو له غرېږ انعکاس څخه یې همدا یو شی اورېدل کېده. یوازې یو شی ... خو پخوانی سړی د شونتې له رڼا سره بیا را مخامخ شو وی ویل:
دوی به ترڅو پورې خلک تېر باسي، ترڅو به دوی دامونه غوړوي او ترڅو به د خلکو په سترګو کې خاورې شیندي؟

یو وار له ځانه سره په خبرو شوم هغه د شونتې والا لکه زما ځان له ما بهر ولاړ وو لکه زما ارواح چې زما په یوه اړخ کې ولاړه وي او له ما سره شخړه کوي. لکه زما خپل سیوری چې د لمر په رڼا کې ځان ورکوي. داسې چې تت ښکاره شي. رڼا هم د دې لپاره له ځانه سره ګرځوي چې خپل جلاوالی وښايي.

«ما درته د مخه ویلي ول چې ته یوازې یې، ته بل څوک نه لرې. خپله پخپله یې. په هېڅ نړۍ کې، نه په دې دونیا او نه په هغې کې. له تا نه څه نه پاتې کېږي، یوازې یو عذاب درسره پاتې کېږي. هغه عذاب چې ته ورسره مخامخ یې. هغه عذاب چې ته پرې محکوم یې چې باید وی زغمې او وې ګالې کوم چې ته یې وینې، تا وزغمل او یا ته یې زغمې. هغه عذاب او رنځ چې د شېبو په بوده او تنسته کې لکه د اوبو پوکانۍ، لکه د باد

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بربوړه کې لکه سیلۍ تیر شو او تېربړي، خو تلل (وزن) کولی یې نه شې چې څومره درونډ وو ....»

خپلې خبرې اوږدوي وايي: ایا ته اوس پوهېږې چې ته اوس چېرته یې ؟ اورمرو له ځانه سره ناخبره یې او داوسنی ځای او محل په باب درته څه پته نشته. ته پر یو بې پتې او بې نښې ځای کې پروت یې. تا خپل هویت له لاسه ورکړی دی، داسې لکه د ځمکې پر سر چې دې نه درلود. دلته یې هم نه لرې. نو راځه همدلته پر یو څه او بس ځکه چې بې له هغې هم پر هېڅ بدل شوی یې. ته په داسې تله کې پروت یې چې یوې خوا ته د هېڅ وزن دی او بل خوا ته ته یې، هېڅ او هېڅ مساوي او یو برابر دړې.

خو زه لا په خپل نمجن قبر کې پروت وم چې ډېر خپل خپلوان، قومیان، همزولي او کلیوال مې وراسته هډوکي ولیدل. یو یو مې پوښتنې ته راتلل. په همداسې شپېو کې مې خپله اروا لکه خپسې سپېره رادننه شوه، ژبه یې بنده بنده کېده ... . ویل یې اوس کوروکلي ته ارامي وه. ستا خیرات یې کړی وو. د جمعې شپه یې کړې وه، ډېر کلیوال دې د اوسېدو په کور کې راټول شوي ول.

ټولو دوعاوې درته کولې، خو نوره ژړا او انګولا پای ته رسېدلې وه. اوس ارامه ارامي وه. پلار دې هم د راغلیو سره ستا لاس نیوه (فاتحه) اخېستله. نېکه دې هم غلی ناست وو، د نېکه نېکه دې هم په یوه کونج کې پروت وو، امسا یې دېوال ته ولاړه وه. دوعاوې یې درته کولې، ستا فاتحه یې اخېستله. بوډۍ مور دې هم درته جنتونه غوښتل. ستا ټول تېر نېکونه او مشران ستا د دوعا په ټغر ناست ول. هغوی همدومره وویل: «هغه دې خدای وبښي. ښه سړی وو.» د تللو لاره حق ده اوس د تل لپاره ولاړ.

هغوی ټول کتار ناست ول او ټولو ستا د کړو وړو یادونه کوله. د وروستي ځل لپاره یې ستا یاد کاوه. ټولې ارواوې هلته پنډې وې. زه هم هلته د هغوی په مینځ کې تېرېدم را تېرېدم. زه یې نه لیدم، خو دومره یې ویل:
هغه یوازې دې نړۍ ته راغلې وو. یوازې لاړ. یوازې...

د یوازې غږ همداسې له ټول کلي کوره پورته وو. دلته په هدیره کې هم پورته وو. او دننه په قبر خو د یوازېوالي نښه ده. همدا غږ له هرې خوا غوږ ته راته ان زما له تنه. د قبر له دیوالونو. په بهر چم او ګاونډ کې په دننه اوږده وستل کې په لارو کې. له هغه اوږده کتار نه، له هغه ماشومانو نه، له هغو قصاص شویو وګړو نه. له مانه، زما له کفن څخه او له هغه کوچنۍ ډبرې چې ملا پرې په ګوته لیک کړی وو او زما سرته یې ایښې وه. پاس اسمان او لاندې ځمکه کې همدا یو اواز د یوازېتوب بیا بیا په ورو ورو زما اروا د هغه

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیورې په څېر د لمر له وړانګو سره چې د کړکۍ د هېنداړو له لارې را ننوتې وه یو ځای شو او یوازې یې د یوازېتوب کړاو ته پرېښودم.

هغه لکه زما ساه او زما ځان دا کیسه یې په بیا بیا زما په ذهن کې را ژوندۍ کړه. د خپل برخلیک د ویلو ټینګار یې وکړ. زه یې هماغه ډول یوازې پرېښودم. زما له څنګه ناڅاپي تری تم شو.

همدومره یې وویل: نور زه او ته هم سره جلا یو. خوب یوازې خوب نه وي، بلکې د انسان د وجود نیمه برخه وي. د واقعیتونو انعکاس وي. همدا یې وویل: بیا مې نه شې لیدلای زه درنه لاړم د خدای پامان.

لندن، ۲۰ جون ۲۰۰۴

د شګو کوټ

دېره لکه اوږده تراړه، لکه د یوه ماشوم شلېدلې تنۍ داسې اوږده غځېدلې وه. د دېرې بر سر ته پخوانی زوړ جومات ولاړ وو. د جومات دروازه لا پخوا ماته شوې وه. یوه تمبه ړۍ یې د دروازې مخې ته ولاړه وه. د جومات د بام ناوه کښته راځوړنده برېښېده. د ناوې لاندې د یوال هم د جړی او بارانونو په وسیله کنده شوی وو. د دېرې بر سر په چنار ښکلې وو. هغه ډېر دنګ چنار وو. دومره چې چا به یې بر سر ته وکتل، نو د چا خبره خولۍ به یې له سره لوېده. د چنار دنګې لښتې له اوچت غره له قد سره سیالي کوله. چنار د دېرې او د کلا د لویې او عظمت ننبه وه، خو اوس یې ډېر چینجن شوی وو او غومبسو پکې ځاله کړې وه.

شیرینه او الماس دواړه تنکي ماشومان ول. د اوو اتو کالو به ول. په شګو کې به لوبو اخته ول. د دېرې او زاړه جومات چې خلک به ورته په پاټکو (زینو) ورختل او لمونځ به یې پکې کاوه. د هغه شاته یې د اینځرو ګنې ونې ولاړې وې. اینځرو پانې کړې وې، ښې ګڼې پانې یې کړې وې. پانو یې ډېر ګڼ سیوری جوړ کړی وو. د پانو تر مینځ ډېر ښه بوی تر سپږمو کېده. په خلکو کې دا باور وو چې د اینځرو ونې چې تازه پانې وکړې، نو ګل هم کوي او دغه ګل هر چا ته ځان نه ښایي، بلکې یوازې د ((برخې خاوندان او لوی کسان)) دغه ګل په سترګو لیدلی شي. خو شیرینه او الماس په دې راز هم نه پوهېدل. هغوی هسې د دې ونو سیورې او په شګو کې خیالي لوبو کولو ته خوښ ول.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه ویاله وچه پرته وه، خو له ویالې لاندې شېله یا خوړ په شړک او زوږ سره بهېده. شګې په ویاله کې ډېرې پرتې وې. د ویالې بند سیلاب وړې وو، خو د ماشومانو لوبې څه وي ؟ پړندې شګې به بې ډېرې کړې. دواړه پښې به یې پکې ننه ایستې. بیا به یې شګې په لاسونو ښې ډېرې وټپولې او چې ډاډه به شول چې اوس کلکې شوېدې، نو ورو ورو به یې ترې پښې راوویستلې. او په خوشالۍ به یې چیغې کړې دا دی زما کوټه ودرېده. څومره ټینګه ده، دانه ورانېږي، دا کلکه کوټه ده او شیرینې به هم ورته وویل:

نو چې دا سې ده چې اوبه هم راشي ورانه به نه شي؟

اوبه نه راځي، اوبه دلته څه کوي؟لیونۍ یې ته لیونۍ یې؟

او هغې به ورته بالمقابل وویل : ته هم لیونی یې، ته هسې اوتې بوتې وایې. او بیا به هغې هم په خپلو پښو شګې واچولې. ښې به یې وټپولې او چې ډاډه به شوه، نو ورو ورو به یې پښې راوویستې. د پښو په راویستو به یې یو دم چیغې کړې. واه زما کوټه هم ودرېده. څومره ټینګه ده؟ دانه ورانېږي. دا کلکه درېږي. دا زما کور دی، دا زما جونګړه ده او دا زما ... .

د شګو کوټنۍ د هغوی د خیالونو او سوچونو دونیا وه. دا کار او دا ډول لوبې دوی هر وخت تکرارولې. هره ورځ به دوي لوبې کولې. دوی به کوټې جوړولې، لکه د واقعي ژوندانه په سوچونو به یې جوړولې.

هو دوې ماشومان ول. په ماشومتوب کې دوی د پاخه او تېر عمر لپاره تصورات (سوچونه) درلودل. عبث تصورات (سوچونه) د ابدیت تصورات (سوچونه) چې هېڅکله ځای نه نیسي.

د پشه کال په ګرمۍ کې توده برو راوالوته. شیرینه د لوبو پر مهال خوب یوړه د سوکړک چنډېه (کتره) یې له لاسه ولوېده. پښې یې هماغه شان په شګو کې پاتې شوې، خو الماس د اسمان له نادودو نا خبره وو. هغه یوازې خپل حرص او د خپلو ماڼیو تلوسې پر مخه اخیستی وو. په بې بارانه اسمان کې په وچ او د کمو اوبو پر خوړ په درنګ ساعت کې زورور خړ سېلاب راووت او تر هغه چې الماس سترګې اړولې او د منډې لپاره یې ځان تیاراوه د سوچونو له ماڼیو سره اوبو لاندې کړل او بیا یې مړي په چړونو کې هم ونه میندل شول.

لندن، ۲۰۰۵ کال د اپریل ۳ نېټه

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه سیوري په نوم چي یوازېتوب ته مې نه پرېږدي

انځورونه که هینداره

لا مي د ټولي ورځې د ستړیا له لاسه سترګي نه وې ورغلي، په درنګ شپېو کې د لنډ عمر ټوله تنسته راټوله او بیا خوره شوه. شپه تر نیمایي اوښتې وه، سکوت او چوپتیا پر هر څه لاسبرې وه. ما یوازې د خپل زړه درزا اوربده، احساس مي کاوه چې زما د تورتمې کوټې دروازه ببرته شوه بې له اجازې او ټک ټک ببرته شوه. زه ویښ نه وم، وېده هم نه وم. په یو بل شان حالت کې د خوب او بیداری ترمینځ حالت کې، د خوب خپسکه مي په ستوني ناسته وه. هرڅومره چې پښبې خوځوم نه یې شم خوځولی، ټول تن لاسونه او پښبې مې په زنځیرونو تړلي دي. زړه مي تنګي کوي. ساه مي بنده بنده کېږي، خو د دې وس نه لرم چي ځان وخوځوم، ژبه مي ګونګه ده. په تته او بنده ژبه هېڅ نه شم ویلی، هم د رازونو د ساتلو وېره او هم د ذهن د پیټي د سپکولو ستونزه د واړه مي په مری زور اچوي.

کوټه تیاره او تورتمه ده، شمه لا له مخه مړه ده، تنګه او تورتمه کوټه چې هري خوا ته پکي کاغذونه او کتابونه دلی پراته دي. د دې دونیا پر سر یوه قبر ته ورته ده. یوازې د کوټې د پنډې پردې له ترازی د لندن د بې باوره اسمان د سپوږمی رڼا په کوټه کې لاره کړې، او په دې ډول یې د کوټې د تورتم زړه چولی وو. شپه له پخوالي تبره وه، خو په دې حالت کې مې انګېرله. فکر کوم چې یو بنیادم یا د هغه سیوری یا د هغه روح په یوه ماشومه څېره کې له اجازې پرته کوټې ته راننوځي. ورو مې د کټ پښو ته درېږي. زما د ترلو پښو غټه ګوته یعني له کومه ځایه چې ساه اول په وتلو پیل کوي نیسي او ټینګار کوي:

راته وایي – څو واري مي درته ویلي ول چي ما ته د لوبو یوه ګوډۍ (نانځکه) جوړه کړه، جوړه دې نه کړه نه. دوه نانځکې (ګوډۍ) مي درته ویلي وې، خو تا ما ته هېڅ جوړې نه کړې. ما پرې لوبې کولې، ما په بخملي ټوټو کښېنولې، خو تا دا کار ونه کړ. ما داسې ګوډۍ (نانځکې) غوښتلې چې واده یې ورته وکړم او نور ماشومان یې هم سیل وکړي، خو تا هسې سر وخوځاوه او جوړې دې نه کړې. اوس زما د نانځکو ټوکری تشه پاتې ده او زما د نانځکو (ګوډیو) خیالي کور هم تالاوالا دی. ټوکری یې هم تشه پاتې ده، اوس نه پوهېږم چې چېرته ده اوس لا درکه ده....

خو په بنده ژبه مي ورته همدومره وویل:

د نانځکو (ګوډیو) جوړول ګناه ده، زه یې د جوړولو په چل هم نه پوهېږم. نه پوهېږم څنګه جوړېږي. خیر دی اوس د نانځکو (ګوډیو) جوړولو وخت نه دی، بیا یې په ټینګار د

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښې له غټې ګوتې له کومه ځایه چې ساه له هماغه ځایه د وتلو حرکت پیل کوي ونیولم، راته وویل:
خیر چې داسې ده، نو ما ته انځور وکاږه یو ښکلی انځور، ورته مې وویل:
ایا ستا انځور وکاږم؟
د حیا پرده یې پرمخ خوره شوه، وې ویل: نه، نه...
خو یو انځور، ورته مې وویل:
ګوره یو خو زه انځورګر نه یم او بل دا چې ستا له ښکلا نه انځورونه، قلمونه او هرڅه عاجزه دي. کاشکې زما په ګوتو کې داسې متره وایې چې دا کار مې کړی وای. له بده مرغه چې نه یې شم انځورولی ځکه چې زه انځورګر نه یم.
-«زه پوهېږم ته ښه انځورګر یې. زما انځور کښلی شې خو نه یې باسې»
-باور وکړه زه ستا انځور نه شم کښلی. زه ستا د انځور له کښلو ډېر عاجزه او ډېر بېوسه یم.
بیا یې زما د تړلو پښو غټه ګوته وخوځوله ژر کوه زما انځور وباسه. ما ته یې همدا نن وکښه ځکه چې زما ورته ډېر ځله ده. ډېره تنده مې ده. دا به ما ته همدا نن رسموې ما ته به یو ثبوت وي. زه یې دې ټول عالم ته ښایم. ټول چم ګاونډ ته او ټولو خپلو پردیو ته یې ښایم. او دا ورته وایم چې دا زما انځور دی چې زما انځورګر ما ته کښلی دی.

زه د هغې د ماشومتوب ټېنګار د هغې د روح او سیوري سره خبرو نور هم پر سر واخیستم، نور هم را ته ځان عاجزه او بېوسه ښکاره شو لکه د یو بندي په څېر، لکه په پنجره کې د یوه مرغه په څېر چې یوازې د لیدو سترګې اړوي رااړوي. او په هرڅه کې ازاد الوتلویني، خو په خپل بېوسه ځان یې افسوس راځي. ورته مې وویل:

ته باید وپوهېږې چې زه د انځورګرانو په پل درومم. ښه انځورګر نه یم او د واقعي او رښتیني ښکلا انځور نه شم کښلی. زه د روح او ستا انځور چې په سترګو لیدل کېدای نه شي نه یې شم کښلی. زه څنګه کولی شم په نیمایي ادراک سره د یوه بشپړ تن د یوه روح او جسم انځور وباسم او هغه هم ښکلی انځور کړم. په داسې حال کې چې د هغې خپله ښکلا ډېره اوچته ده، خو هغې په همدې ټېنګار کاوه.
-«داسې یو ماشوم وکاږه چې اوښکې یې په اننګو راروانې وي. د ماشوم غټې ښکلې سترګې او ګرد ښکلی مخ وي او ژړا یې په اننګو لارې کړې وي. په ژړا یې ورو ورو سترګې کوچنۍ کېږي. یو څه ته ګوري داسې څه ګوري چې یوازې خپله یې ویني او د زړه په سترګو یې ویني. کله لمر ته کله د ستورو ډک اسمان ته ګوري او کله هم د پراخو سمندرونو په څپو کښته پورته کېږي او هرڅه ته چې ګوري هلته یو څه ورک لټوي داسې چې بوي احساس او مینه یې د خپل تن په وینو او خولو کې هم احساسوي»

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ خو زه د دې ټولو خبرو په وړاندې ډېر بېوسه يم، داسې چې هرڅه ته ګورم، خو د اظهار وس يې راسره نشته. خو هغه سيوری بيا هم ما له غټې ګوتې نيسي او د انځور د کښلو غوښتنه کوي.

له ځانه سره ورو په کټ کې اوړم، لاسونه او پښې مې کلکې تړلي احساسول، په سترګو مې توره پرده وه، له ځانه سره مې وويل:
لکه چې دا زما خپل روح دی. اوس زما له تنه الوتی دی او غواړي چې له ما او زما له تنه کسات اخلي، خو هغه راته په ټينګار وايي:
ګوره دا دی درواخله. د مېز له سره کاغذ او پنسل رااخلي او وايي: د ټوټو نانځکه (ګوډۍ) خو دې راته جوړه نه کړه. د نانځکو (ګوډيو) جونګړه دې راته په لغته ووهله وېجاړه دې کړه، خو اوس ما ته يو انځور وکاږه. په همدې کاغذ او پنسل يې وکښه ...
ورته وايم:
څنګه يې وکاږم؟
يوه ناوې رسم کړه، يوه ماشومه ناوې چې لاسونه يې په نکريزو سره وي او له هغې سره يوځای مينه احساس او رښتينواله هم وکښه. داسې انځور چې هم د عطرو بوي ولري او هم د ناويتوب احساس او عاطفه.
ـ درته ومې ويل چې زه له دې خبرو اوس بېوسه يم. زه په ښوونځي کې هم په رسم کې بېوسه شاګرد وم. ما نه شوای کولی چې رسم وکاږم، خو زه ستا سيوری ستا روح ... زه درسره مرسته کوم ته پيل وکړه. ورته وايم ښه نو څوک او څنګه انځور؟ احساس او مينه له انځورونو ډېره اوچته ده. د دې لپاره خو تر اوسه د هنر پرښتو کوم رنګونه نه دي پيدا کړي.
ـ نو چې داسې وي او د ناوې د ښکلا په نکريزو سره لاسونه د لونګو ځونډې د هغې سرې شونډې ښکلې سترګې نه شي کښلی، نو بيا يوه مور انځور کړه. يوه داسې مور چې د ختو لوبه ټوکرې يې پر سر وي درېيم پوړ ته يې خېژوي. هلته د کوټې بام اخېږوي چې د سپرلي بارانونه او توپانونه يې کوټه راونه څڅوي. په کټ کې مې پښې وغوځولې له ځانه سره مې وويل:
شيطانه کور دې وران شه! هغې ورو ځواب راکړ:
چېرته چې رښتينې مينه احساس او صداقت وي هلته شيطان له شرمه هم نه ورځي. هلته چې زه بيدار يم ستا د روح شيطاني برخه په سترګو نه ښکاري. اوس زه يم، زه د دروازې له لارې نه يم راغلی. زه د پردې د ترازې له لارې د سپوږمۍ له رڼا سره راننوتم او د انځور پسې راغلم چې نن به ما ته انځور کاږې. زه خبره يم چې تا د نورو انځورونه کښلي دي، خو زما دې تر اوسه نه دی کښلی. بيا ورته وايم:
نو زه څنګه انځور وکاږم؟ ته يې راته وښايه!
ـ خير چې داسې ده د يوې داسې نجلۍ انځور وکاږه چې پښې ابلې په يخو واورو کې د خپل راتلونکې په لور منزل کوي، خو ګوره چې د هغې مينه او ښکلا هم انځور کړې. او

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا داسې څوک چې د سرپو په نینو لوښې پېښې ږدي او ترخه لوګې یې دماغ سیزي، خو خپله لاره لنډوي او د چا پروا نه ساتي.

خبره ورغبرګه وم: زه به سپینې واورې وکاږم. د سرپو نیني به هم رسمې کړم. د لوګو دندوکار به هم وکښم، خو ته باید وپوهېږې چې ښکلا مینه او صداقت په دې تورو قلمونو نه شي کښل کېدای ځکه چې د قلمونو رنګونه تور شنه او سره دي. مینه رنګ نه لري ښکلا له رنګونو اوچته ده احساس او عاطفه خو لا څه کوې.... .
ـ نو یو انځور باید اورمرو وکاږې، ځکه چې زه باید دا رسم له ځانه سره ستا د نښې په توګه ولرم. بې ځوابه پاتې شوم.

بیا یې راته وویل: ولې غلی شوې؟ خبره واوره ! که ته له دې ټولو عاجزه یې، نو د خپلې مور انځور دې وباسه د هغې مینه انځور کړه، د هغې د پیو خوند رسم کړه. د هغې مینه او احساس انځور کړه او د هغې د مینې کور انځور کړه. بس دا به د هرڅه لپاره ښه مثال وي.
بیا مې خوله راجوړه کړه او ورته مې ویل:
څو واره مې درته وویل چې: زما پښې تړلې دي، زه بندي یم. زما په ستوني خپسه ناسته ده، زندی کوي مې. زما لاسونه تړلي دي. ټول تن او ځان مې په تېرو سیمونو باندې تړلی دی. په پښو کې مې هتکړی (ځولنې) پرتې دي. زه د ازادی او اختیار بندي یم. د مدنیت مساپر او لاروی یم.... .

زه اوس له بده مرغه له دغه ډول انځورونو له کښلو عاجزه یم. ته باید وپوهېږې چې مینه احساس او د مینې بوي خوند او لذت د انځورونو کار نه دی او نه خو انځور د دې جوګه کېدای شي چې زموږ د ننني دونیا هینداره شي. خو زه اړ یم چې تا ته داسې سوغات درکړم چې په هغه کې ستا ټولې پوښتنې حل شي.

زما په خبره لږه حیرانه او اوتره شوه ویې پوښتل هغه نو څه دي؟
مه وارخطا کېږه ! هغه داسې ډېر د حیرانی شی نه دی، خو کولی شې چې د وختونو په اوږدو کې ستا ټولې پوښتنې ځواب کړي او د زړه سوبه دې پرې وشي. په هغې کې یو څه رازونه دي او بیا مې ورو په ختو (ټوټو) کې تاو کړي. هینداره یې د بالښت له لاندې راوویستله. ورو مې ورکړه واخله. اوس د انځور پرځای داواخله. په دې کې ټول انځورونه شته. هغې په بې پروایي سره واړوله وی ویل: په دې به څه وکړم؟
ـ دا زما د مور د لاس نښه ده هغې ډېره پخوا ما ته راکړې وه ما ته یې ویلي ول:
زما د لاس دا نښه وساته چې اړ نه وې چا ته یې مه ورکوه. هېڅا ته یې مه ورکوه. وګوره په دې کې هرڅه ښکاري، هغه ورته ځیر شوه. په هینداره کې یې د ځوانی او پېغلتوب مستي او ښکلا د ژوندانه د پېښو داستان د ناوې او هلک د لومړیو غلچکیو لیدو

Samsoor.com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځور د زړونو درزا د ښکلا رنګونه د مینې او احساس انعکاس او هرڅه موجود ول.
ورته ومې ویل:
په دې هېنداره کې ښه ځير شه، زړه پکې لیدای شې. یو تن پکې لیدای شې. د مینې او احساس په خوند سربېره د یوه انسان ټول عمر لیدلی شې چې څرنګه پيل کېږي؟ څرنګه پخوالي ته رسي او څرنګه د بېلتانه او جلاوالي ترخه زهر له ستوني تېروي؟

هغه په هېنداره کې د مخ په کتو بوخته شوه او د ژوندانه یوه نسبتاً اوږده ماضي یې پکې ولیده.
شپه تر سهاره رسېدلې وه. د سپوږمۍ د رڼا تناب ټول شوی وو او د لمر ځړیکې ته یې لاره پرېښې وه، خو زه د یوه ستړي او اوږده مزله د لاروي په توګه چې د دمه ځای په لټه وي د ژوندانه خوره وهلي دېوال ته تکیه شوم او د تېرې شپې اوږده سفر ته په چرتونو کې ولاړم.

لندن، ۲۱ د نوامبر ۱۹۹۹

ورکه لاره

د موټر ټولې سپرلۍ په درانده خوب ځنګېدلې، خو کله چې موټر د ښېښه نیولي لاروي په څېر د صنعتي پارک له سیمې د کابل جلال آباد لوی لارې ته ورننوت. له لیرې یې خپل ګرندیتوب نور هم لږ کړ. هلته وړاندې یو سړی له دوو درې ماشومانو سره د سړک پر څنډه ولاړ وو. لاس یې موټر ته نیولی وو او په پرله پسې توګه یې د لاس په اشاره د موټر د دربېدو غوښتنه کوله. هغه ته په نژدې کېدو سره موټر تم شو. څه نا څه د پاخه عمر سړی چې لوګو وهلي کالي یې په تن او پکول یې پر سر وو. په داسې حال کې چې یوه ماشومه یې په غېږ کې وه له دوه نورو ماشومو جینکیو سره موټر ته راوخوت.
ورو د چلوونکي په غوږ کې وپسېد. له جیبه یې یوه څه پیسې راوویستلې او چلوونکي ته یې وروښودې. همدومره پوه شوم چې وی ویل:
همدومره لرم. یخني ده، جنګ دی، نوري راسره نشته. پر ما ډېر بد ساعت دی. چلوونکی لومړی دوه زړه شو لکه چې په لږه شېبه کې د جنګ یخنۍ ماشومانو او د خلکو د بد ساعت او بدې ورځې جاج واخیست. بیا یې ورته د تایید سر وخوځاوه یوه خبره یې وکړه: ځه هلته په څوکۍ کېنېنه دغه هم مه راکوه.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ته د نوي راختلي سړي اکر ډېر وران وو. رنګ يې الوتی او د چا خبره تک زېړ تښتېدلی وو. د ماشومانو هم شونډې وچې وې. درې ماشومې نجونې چې يوه پکې لږه غوټه کې، وه په ځنګ کې کښېنولې. د لاساينې لاس يې ورته پرمخ راښکود. يوه ډېره کوچنۍ چې د مور له ټټره راجلا شوې وه. په غېږ کې کښېنوله، پرمخ يې ښکل کړه. د هغې په ښکلولو سره يې سترګې نمجنې شوې، خو خپل صبر او زغم يې له لاسه ورنه کړ. شاوخوا يې وکتل د موټر ټوله سورلۍ نوي راختلي سړي ته ځير وه. نوموړی زما ترڅنګ ناست وو. زما هم زړه صبر نه شو ورو مې ترې وپوښتل. صيب تاسې د کوم ځای ياست؟ ما چېرې ليدلی يې.

ـ هو زه د کونړ يم.

ارومرو به مو د کونړ پر لاره ليدلي وي.

ـ هو کېدای شي زه د کونړونو د ولايت يم دلته په کابل کې افسر وم، خو اوس... او بيا يې سوړ اسوېلی وکېښ.

ـ پوه شوم لږلږ مې ياد ته راځي.

ـ وبښه ستا نوم؟

ـ زما نوم خان مامد دی. څو کاله وړاندې په دې ودانيو کې زما دنده وه (لاس يې د حربي پوهنتون ودانۍ ته ونيوه) دلته استاد وم.

خو خان مامد بيا له خپلو ماشومانو سره بوخت شو. د وړې ماشومې نجلۍ په لاس کې چې يوه وچه کلکه مړۍ (ډوډۍ) يې نيولې وه کله به يې خولې ته وروړه او کله به يې پلار ته ونيوله. چېغې به يې سر کړې او د پلار په غېږ کې به يې لالچ پيل کړ او د غټې خور غېږ ته به يې ځان اوږد کړ.

د ماشوم په ګونګه ژبه نور څوک نه پوهېدل. يوازې پلار او دوه نورې ماشومانې پوهېدلې. د وړې نجلۍ له لالچ سره به دوه نورې نجونې چې د موټر له ښيښې به يې بهر کتل پرېشانه شوې، غلې به شوې او د ماشومې په د لاسا کولو به يې ځان مشغول کړ.
خان به کله ماشومه د هغې غټې خور ته ورکړه او کله به يې بېرته واخېستله. هغې به هڅه کوله چې پام يې وربدل کړي. همدا به يې ورته تکراروله.
هاغه دی توتو وګوره پټې کې ګرځي. وګوره هغه سړی چې ټوپک يې په لاس کې دی، ورته وګوره څومره غټ ښکرونه لري. هاغه ده مورجانه راغله. د مور په اورېدو سره به ماشومه يو دم غلې شوه او حيران حيران به يې وکتل.

موټر په توندۍ سره د ماهيپر له پېچومي راښکته کېده، خو په موټر کې به ځېنې سواره کسان د ماشومې له شور او ځوږ نه ناارامه شول، خو ځېنو نورو به ځانونه چوپ او غلي نيولي ول. چلوونکي به هېڅ نه ويل او نه به يې د نجلۍ د شور په باب څه اند ښنه کوله.

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موټر ښایسته ډېره لاره وهلې وه. د ګوګا منډي دوکانونو ته راورسېده، پخه غرمه شوې وه. لږ مزله خو ناهمواره سرک ټول له اده بده ویستلي ول. خو نجلۍ د موټر د جمپونو او ټوپونو پر اثر لکه وزر ماتی مرغه سترې ستومانه تالي والې د خپل پلار په غېږ کې پربوته او وېده شوه. پلار یې ورته د خپل څادر په پیڅکه پزه پاکه کړه. ګاډی ودرېد ټوله سپرلۍ د غرمې ډوډۍ او د ماسپښین لمانځه ته کښته شوه.

خو خان په موټر کې پاتې شو ترې مې وپوښتل: ځه چې کوز شو ډوډۍ نه خورې؟

هغه ځواب راکړ: یره خوا ته مې نه کېږي.

بربښېدل چې ماشومان هم نارنهور ول. زه هم د خان له خبرې سره پښه نیولی شوم له ځانه سره مې وویل لکه چې پیسې ورسره نشته. زړه مې لوی کړ او بیا مې وپوښته:

ـ ما ته ډېر اوتر او ناارامه ښکارې. بیا مې د پیسو ست سلا ورته وکړه، خو د هغه په فکر او روان کې د ماشومانو لوږه د هغه بېوسي او له بلې خوا د هغه غرور سره د خیروشر په څېر په اوږده شخړه اخته وو. د هوټل نوکر راغی او بیا د ماشومانو لپاره ډوډۍ راوغوښتل شوه. او له هغه وروسته خان خپله غمنامه راوسپړله:

ـ هو زه او بیا یې اسویلی وکېښ. اوس حیران یم چې په دې تنکیو ماشومانو څه وکړم او چېرته ولاړ شم.

ـ خبره څه ده؟

ـ پروني جنګ راته ټوله هستي تباه کړه. هر څه یې را نه په څو شېبو کې واخېستل.

ورته حیران شوم. هغه په بند ستوني خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

ـ پرون چې د هوایي ډګر په لور د راکټونو زور شو. یو نالتي زما د کور په انګړ کې ولګېد. زه د دې درې ماشومانو سره په کوټه کې وم.

مېرمن مې په انګړ کې په کالیو وینځلو بوخته وه، توغندی نېغ د هغې پر سر ولګېد. ټول تن یې ورته دانه دانه کړ. د غوښو بوټۍ یې د راټولولو نه وې، بلکې پر دېوالونو نښتې وې. همدومره مې وکړل چې په انګړ کې کنده وباسم او په کمپله کې د هغې غوښې راټولې او هلته یې خښې کړم.

هو هغه مې خاورو ته وسپارله. نژدې یوه ګاونډي راسره مرسته وکړه. له هماغه خښتو چې هغې ترې نغرۍ جوړ کړی وو پر قبر مې ورډېرۍ کړې.

او بیا یې ستونی ډډ شو، ماشومانو ته یې د سترګو له لاندې وکتل:

ـ اوس نو کور د هغې مړستون دی لکه چې ټول کلی او کوڅې اوس زموږ د خپلو خپلوانو مړستونونه دي. زه هم د نورو په پل له خپلو دریو ماشومانو سره په نامالومه لار رارهي شوم. نه پوهېږم چې اوس چېرته لاړ شم او په دې ماشومانو څه وکړم؟

محمد اکبر کرګر　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګونګوټان

نن سهار چې مې له کړکۍ نه بهر سړک ته وکتل، نو په ټول چاپېریال توره تیاره خپره وه. سړکونه شاړ او خالي پراته ول. دواړو خواوو ته د کوچنیو ګاډو قطارونه ولاړ ول. لا تور سهار وو. امه شمه نه وه. تور سړک د پولادي او خړو کورونو په مینځ کې لکه تور ښامار اوږد غځېدلي وو. یو نیم ګاډی به د خپلو سترګیو په رڼا سره وځلېده او د هغه په تېرېدو سره به بیا چوپتیا خپره شوه. اسمان هم د تورو باراني وریځو پنډونو اخېړ کړی وو. فکر کېده چې دا تورتم په خلاصېدو نه دی، خو په پرله پسې توګه د تور تمونو لیدلو ستونی خفه کاوه. په تېره هغه چا ته چې هرڅه ورته پردي وي. ان په څنګ کې نزدې ګاونډی هم د مخ په مخ (مخامخ) کېدو په وخت د شونډو مسکا کوي او کله ناکله چې یې زړه وغواړي یوازې د هیلو (سلام) غږ کوي. هسې خو د لندن اسمان ټول منی او ژمی وریځ وي، خو چې د څو ورځو لپاره په پرله پسې توګه اسمان وریځ وي او لمر ونه لیدل شي، نو بیا د سړي حواس نور هم مړ ژواندي کوي او د ژوندانه سره مینه او اشتیاق (اشتها) ورو ورو کموي.

په همدې زړه تنګۍ او نفس (ساه) تنګۍ سره د چایو د تیارولو لپاره پخلنځي ته ورننوتلم. هلته بېګاني لوښي له خوراکي شیانو ککړ پراته ول. د مېزونو سر ټول چټلو لوښو او تورو حشرو نیولی وو. پښه نیولی ورته ودرېدم. غوږ مې ورته کېښوده د ټولو ګډو وډو لوښو سره سره بیا هم ما هېڅ لاس ورنږدې نه کړ. یو ډول نامحسوس اواز مې تر غوږ شو. په کور کې، بهر او په انګړ کې هېڅ ښکالو نه وه. توره خړه وه، لمر خو هسې هم نه وو، رڼا ورکه وه. اسمان تک تور وو، ځمکه هم ورسره توره وه، خو یوازې څراغونو په سړک کې سترګکونه وهل.

لږ نور هم ځیر شوم. د پخلنځي د دېوالونو په سوریو کې د کور د ډېرو پخوانیو ګونګوټانو (کاکروچانو) د شور زوږ ګونګوسي ختل.
ګونګوټانو پخپلو مینځو کې سره شور زوږ جوړ کړی وو. یو بل ته سره په ناندریو بوخت ول. یو بل ته یې کیسې کولې او پر یو بل یې ملنډې وهلې. د هغوی تر مینځ هم د کترو او کنایو بازار ګرم وو.

زه چې د بهر چاپېریال او دننه زړه تنګۍ څخه ډېر په تنګ وم. ما هم داسې احساس کاوه لکه چې اوس ګونګوټ شوی یم. یو وار مې ځان ته ټکان ورکړ نه، نه. سمه ده زه هم مسخ (بدل) شوی یم لکه ګونګوټ. (کاکروچ) یم، ایا کېدای شي انسان کاکروچ شي؟ ولې نه ګونګوټان خوراک ته اړه لري او د خوراکي شیانو په ځای کې ژوند کوي – بنیادم هم د

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراک پسي دوه خپلې او دوه نورې پور کوي – دواړه د ځمکې پر سر ژوند کوي. دواړه ژوي دي، دواړه زېږون او لنګون کوي. دواړه خوښ او خوندي ځايونه خوښوي او دواړه او دواړه .... په انسان کې د هرڅه ځانګړني شته. نو ځکه خو د ګونګوټانو اوازونه اورم، نو زه هم يو تيار عيار (سوټ موټ) ګونګوټ يم. خو نه داسې به هم نه وي ځکه که خبره داسې مطرح شي چې زه ګونګوټ يم، نو دا نوي دوران ته رسېدلي ګونګوټان به ما ومني؟ چې ځواب منفي دی.

په هرحال خبره د دې کور د ګونګوټانو ده او شخړه هم په دې کې ده چې

ګونګوټ په پښتو ژبه کې هغه حشره ده چې وزرې لري او په مرداريو کې ګرځي. خو دلته له ګونګوټ څخه هدف هغه حشرات دي، چې يوازې د خوراکي څيزونو د ساتلو په ځايونو کې ژوند کوي. له ګونګوټانو څخه هدف هماغه کاکروچان دي چې په کابل کې يې مادرکيک بولي.

خو اوس زه د ګونګوټانو په نړۍ کې يم. دوی هم بېله دونيا لري، دوی هم بېلې ستونزې لري او دوی هم خپل کبر او غرور لري. خو زه د هغوی خبرو پر سر واخېستم او نور يې هم شېبه په شېبه ځان پسې راښکودم. ما هم ځان د هغو په څېر د پاتې خوراکي شيانو په لوښو کې ولید. د هغو په څېر مې ځان له وزرو او بې شمېره پښو سره احساس کړ. نه يوازې احساس، بلکې هم داسې يو حالت د يو ګونګوټ په څېر، د هغو په څېر چې پر ما يې د ځان په څېر حساب نه کاوه. پوره ګونګوټ يم. نو چې ګونګوټ يم، نو بيا د بيروني نړۍ يوه کيسه درته کوم. له همدې سره يې په درنګ شېبه کې يوه پېښه زما په ذهن کې راژوندۍ کړه او هغه په دې ډول وه چې:
يو وخت زه ډېر کوچنی وم او په خپل کلي کې له خپل مورو پلار سره په يوه کوټه کې اوسېدم. ښه مې په ياد دي چې کله به مې مور له خوبه راپاڅېده، نو ارومرو به يې زما بړستنه کتله او چې لږ څه به نيمکښه وه هغه به يې راباندې ښېرته سموله. او چې کله به په خوب کې ناارامه وم، نو ارومرو به مې مور راپاڅېدله او زما پوښتنه به يې کوله. نو که خبره د وېرې او ترهې وي، نو هغه وخت لا هم دومره نه وم وېرېدلی. ځکه هغه مهال به يوازې زما په شونډه تاوخال راختلو، خو اوس د ګونګوټانو دونيا زما د رګونو وينه وچه کړه او زه يې د خپل نوعيت په باب (اړه) له بيرونۍ نړۍ سره په پرتله کې په شک کې واچولم.

په هرحال ما د خپل ماشومتوب کيسه کوله. اصلي خبره دا وه چې يو وخت زما پلار يوه نوې کوټه جوړه کړې وه. د زړې کلا په خوا کې وه. کوټې هم زړې کلا ته لاره درلوده او هم يې بېله دروازه درلوده. يوازې غوا او غوايي به د نوې لارې راننوتل دا لنډه لاره وه. بنيادمانو کولی شول له دواړو لارو ګټه واخلي، خو اوږده لاره يې غوره بلله او پر هغې عادت ول.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدغه کوټه کې چې یوه شپه سهار له خوبه پاڅېدم، نو په تورتم کوټه کې مې د پتنګانو بنګاری تر غوږو شو. مېږیان هرې خوا ته الوتل. مور مې ژر لالټین ولګاوه. د رڼا په لګېدو سره یې سملاسي بسم الله الرحمن الرحیم وویل او سملاسي په دې لټه کې شول چې د وزر لرونکیو مېږیانو د راوتلو ځای پیدا کړي. کله چې زما موروپلار له کټونو کوز شول، نو سملاسي یې په نغري سترګې ولګېدې چې درزونه پکې شوي ول او له هغه درزونو د مېږیانو لښکر راوته ټولو د شش کلمو په ویلو پیل وکړ، دوعاګانې سر شوې. د مېږیانو راوتل یې د قیامت نښه وبلله، خو مور مې په دې ټینګار کاوه چې مېږیانو ته چې خدای په قهر شي، نو وزرې کوي. هغې د نورو د پوښتنو په وړاندې په دې ټینګار کاوه چې دا یوازې متل نه دی، بلکې کتابي مساله ده او د کتاب په خبرو کې هډو دروغ نشته. خو زه چې اوس هم فکر کوم دا خبره رښتیا چې بې بنیاده نه وه ځکه چې کله به مېږیان له خپلو سوړو راووتل، نو بیا خو بېرته خپلو کورونو ته نه ننوتل، بلکې ورکېدل به، تری تم کېدل به او د هوا مرغانو به خوړل.

خو دا چې زه ترې سر ټکوم دا ګونګوټان دي. دا هغه مېږیان نه دي، خو یو ورته والی لري. نه یوازې ورته والی، بلکې زه هم ورسره ورته یم. زه هم د ورکېدو په حالت کې یم. ځان له ځمکې پورته او له اسمانه کښته په فضا کې احساسوم. دا سې ګونګوټ چې له ځمکې سره یې اړیکي شلېدلي وي ځوړند وي. د منډ ابښودو مجال ورته نه وي. پلې او رېښې یې غوڅې وي، خو یو ورته والی لرم یا یو ورته والی سره لرو. موږ ګونګوټان او هغوی مېږیان، او هغه دا دی چې دواړه حشرې دي او دې ګونګوټانو ما ته هغه د ماشومتوب کیسه راژوندۍ کړه. وی ترهولم، وی وېرولم ځکه دوی د بنیادمانو په څېر خبرې کوي. او همانغه شان عمل کوي. انتقاد کوي، ناندرۍ کوي، خو نه پوهېږم چې زه ورته د مېږي حیثیت لرم او که دوی هم په خپل موقعیت پوهېږي. خو دا ګونګوټې څه بل شان دي. کله چې په کور کې غرغوږ او ښکالو ورکه شي، نو بیا د یو تور لښکر په څېر له خپلو سوړو راووځي.

خو زه دا احساس کوم چې ما هم تغییر کړی دی. له هغه ورځې چې زه دې کور ته راغلی یم ما هم ډېر بدلون موندلی دی. زه هم ځان ګونګوټ احساسوم ورو ورو انساني کړه وړه له لاسه ورکوم. لکه دې نورو چې ان له پخوا یې نه درلودل او په دې ویاړ هم کوي او حق لري چې وویاړي ځکه په خپل نوعیت خبرتیا او شعور پیدا کول د ویاړ جوګه وي.

هو خبره مې دا کوله چې کله ما دې کور ته کډه کړې او له دې ګونګوټانو سره همکاسه شوی یم، نو په بې مانا او بېهوده ډول په دې هڅه کې وم چې څرنګه دا ګونګوټې ورکې کړم. له ډېرو کسانو سره زما مشوره بېځایه او بې مانا او بې ګټې وه ځکه چې زه په دې نه پوهېدم چې دا ګونګوټې ډېرې هوښیارې او د چا خبره چې د شیطان سر یې ګرولی دی.

محمد اکبر کرګر   انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دغه ورځ مې ناڅاپه يو څه په ذهن کې وګرځېدل. ومې پتېيله چې راځه نن د دوی د ذهنونو په دهلېزونو کې قدم ووهه، نو ځکه خو مې ځان له دوی څخه هم کوچنی کړ او بيا د دوی د ذهن دهلېزونو کې پلې شوم.

ما ته د ګونګوټانو دونيا ځکه ډېره نوې او عجيبه ده چې ما له مخه دا ډول تصور (سوچ) نه کاوه. زه يوازې په لندن کې له دوی سره مخامخ شوم او بله دا چې زما د کور کلي او لندن ډېر توپير دی. ما د لندن په باب په خپل کور وکلي کې ډېر څه اورېدلي ول. زموږ په کلي کې خو لندن ته خلکو وليت (ولايت) ويل. ښه مې په ياد دي کله چې به ما د لندن نوم واورېد، نو سم د واره به مې په ذهن کې يو شيش محل راژوندی شو. پاک سوتره چې هروخت پکې لمر وي. نه تود او نه سوړ، نه منۍ او نه ژمی. نه پکې باران او نه پکې ږلۍ. او د لندن د انسانانو په باب مې هم دا ډول فکر کاوه چې ګواکې دوی به بدل وي. کينه او رخه به نه لري. ناروغي به نه لري ان تشناب ته به نه ځي او متيازې به هم نه کوي او دا ځکه چې کله به کوم کس له لندنه زموږ کلي ته راغی، نو په شمېر خبرې به يې کولې او د ښځو لپاره به يې ځانګړې او به ګرځولې. نورې ځانګړنې به يې نه درته وايم.

البته له تاسو دې پټه پاتې نه وي چې يوې بلې خبرې هم زما تصورات (سوچونه) پياوړي کړي ول او هغه د جنت په باب د ملايانو مسالې وې. کله چې به کوم مړی وشو، نو د هغه د ښخولو په مراسمو کې به يې په ډېر خوند جنت ستايه او يا به يې د جمعې په لمانځه کې پرې خبرې کولې، نو له خونده به يې خولې ځګونه وکړل. حورې او غلمان به يې سره لاندې باندې کړل. د شېدو او شاتو په وياړلو کې به ملا خپله ورګډ شو او ښه په مزه به يې پکې ولمبل. او چې پر منبر به يې يو اوږد اررمی وکړ، نو د جنت د ستايلو يوه برخه به هم پای ته ورسېدله. ما هم فکر کاوه چې کېدای شي د ملا په قول جنت هم دا لندن وي.

خو لنډه دا چې د ځمکې د سر جنت هستوګن ټول دا ناروغۍ لري. د ټولو له خولو يو او بل ډول بوي هم ځي. او دومره امر ونهی يې اورېدلې ده چې بل نابلده ووينې، نو بيا ورته ځان داسې وپړسوي چې خپلې ټولې سپورې سپکې په خورو دوړو بدلې کړي او دا ځکه د خپلې روغتيا انډول برابر کړي.

په هرصورت خبره بيا هم د ګونګوټو ده. دا اسيايي ګونګوټې نه دي چې زه ترې په تنګ يم او زما د سر په کاسه کې اوس اوبه ښني، بلکې دا لندنۍ ګونګوټې دي، نو ځکه خو د دوی د اوږو ارتول هم توپير لري. حرکات يې هم بدل دي او د شونډو له پاسه هر چا ته خوله چينګول خو يې په رګونو کې ځای نيولی دی. هغوی چې لږه موده يې شوې ده په مورنۍ ژبه خبرې کوي، خو هغوی چې هم دلته اوس راپورته شوي دي په ډېره انجړ انګرېزي خبرې کوي.

محمد اکبر کرګر　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو زما د کور گونگوټې په زړه پورې مخلوقات دی او ځکه خو ترې زه دوه سپږمو ته راغلی یم. دوه سپږمو ته نه، بلکې غواړې ما هم د ځان په څېر کړي. سره له دې چې ما په خپله گله کې نه پرېږدي. په دوی کې هم سیالي او شریکي خپل اوج ته رسېدلی ده. یو د بل پسې خبرې اترې، گپ شپ، راشه درشه او هرڅه لندني دي او د اوږو ارتول یې هم لندنی عادت شوی دی. کله چې یو وار بیا د یوه زلموټکي هلک ذهن ته ورننوتم پخوانی نوم یې داود وو. خو ده ځان ته ډیوېډ ویل او خپلو دوستانو ته یې هم ویل چې هغه ډیوېډ ونوموي. په هغه خپل نیکه دا نوم ایښی وو، خو د دې لپاره چې د لندن بومیان (اصلي اوسېدونکي) یې ونه پېژني او له هغوی خپل نوعیت او نسل پټ کړي، نو په نوي نوم به یې ټینگار کاوه. د یوې بلې گونگوټې ذهن خو دومره له خبرو ډک وو چې ما ته پکې د قدم وهلو لاره هم نه وه او د پښې ایښودلو ځای خو هډو درک نه وو. د هغې خو دا تکیه کلام وو چې لرل لرل دې اخوا ته کړه او دا ووایه چه څه لرې؟

هروخت چې به مې دا خبره واورېده، نو سم د واره به مې د بالاباغ د کلي د دوه تنو ښځو جنگ را په یاد شو، چې کله به په کوڅه کې په جنگ ستړې شوې، نو بیا به د بام سر ته وختې او خپل ټول نیکلي چاینکونه او ان د ناوېتوب سره برستنه به یوې بلې ته وروښوده او ویل به یې چې زما له دې سره یې ووایه. زه دا لرم ته یې لرې؟ په کابل کې هم یو وخت داسې وه کله به چې پخواني یاران سره مخامخ شول، نو یوه به له بله پوښتنه کوله چې په څویم بست کې کار کوې. که هغه بل به په ټیټ بست کې وو، نو لومړني به ژر بهانه کوله او رخصت به یې اخېست ځکه پخوانی یار به یې خپل سیال نه گاڼه.

ما چې په دې ټولو خبرو سوچ وکړ او بیا مې د گونگوټو ذهنونه وپلټل او بیا مې خپل ځان ته فکر شو. لږ څه شاکي (ټکنی) شوم او په دې خبره مې لږ څه سر خلاص شو چې ولا لندن رښتیا چې هر څه بدلوي ان جنسیت بدلوي. نر ښځه کوي او ښځه نر کوي. بنیادم گونگوټ کوي او گونگوټ په خبرو راولي. سم د واره مې پر سر لاس تېر کړ چې گواکې ښکر مې نه وي شوی، خو له نېکه مرغه چې سر مې د پخوا په څېر هوار وو، خو تلوسه او اندېښنه راته پیدا شوه. د ځېنو نورو څو تنو په باب مې هم اندېښنه وه او په دې هڅه کې وم چې کله به وي چې له ما سره لمبا ځای ته ولاړ شي چې کله کالي وباسي او له شاه یې وگورم چې د سورین له پاسه یې غوښه او هډوکي نه وي راشنه شوي.

خو زما له ذهنه هم دا مهال د بنجاره هټۍ جوړه وه له هر ډول سودا او اندېښنې نه ډک وو. خو د گونگوټو ملنډو هم داسې دوام درلود او هم دا به یې په کنایو (اشارو) کې سره ویل چې کله به وي چې د دې اسیایي لکۍ ورغوټه کړو او له دې کوره یې وباسو. د گونگوټو همېشنۍ لاس وهنه او بې شمېره کترې کنایې نورې وروستي حد ته ورسېدلې. ټیم (وخت) ورکول یې نور له اندازې زیات شول. په دې کنایو او کترو یې ما ته د کابل یوه رواجي اصطلاح را په زړه کړه: یو شمېر کسان چې «نوي دوران» ته رسېدلي یې بلل،

محمد اکبر کرگر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې کسان ول چې نوي د ښاري ژوند سره اشنا شوي ول او د خپلې تېرې ماضي سره يې د چا خبره قطع وبريد کړی وو (بس/ختمه کړېوه) او چې پلار يا کوم کليوال به يې دفتر ته ورغی، نو سم د واره به يې سکرتر ته وويل چې دی خو زموږ دهقان دی. زما د ځمکو صاف کار دی، ډېر ښه سړی دی. لږ چای ورته ورکړه او د سروېس کرايه هم ورته ورکړه او رخصت يې کړه. خو اوس چې د گونگوټانو (کاکروچانو) نړۍ گورم او يا د هغوی په ذهن کې يم نو يو بدلون وينم. داسې بدلون چې ته به وايې يو وار بيا موروا کی نظام په گونگوټانو کې سر راپورته کړی دی.

زه لا په دې فکر کې وم او د هغو ی د ذهن په دهليزونو کې په قدم وهلو وم چې ناڅاپه دوه زلموټکي گونگوټان له خپلې سوړې نه چې د الماری په روک کې يې ځای نيولی وو رانوتل او په انجړ انگرېزي يې د هيلو (سلام) غږ وکړ او بلې خوا ته تېر شول. نورو گونگوټانو خپل ښکرونه رانبغ کړل او يوه بل ته يې د شونډو پر سر انگرېزي مسکا وکړه او بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ:
د کور دا اوسنی لانتي (لعنتي) اوسېدونکی ډېر بد سړی دی، له ده يې ښځه ډېره بده ده. هغه کرۍ ورځ په پلورنځيو گرځي او زموږ لپاره د وژونکو داروگانو نومونه اخلي او بيا دغه داروگان موږ ته راوړي او هره شپه يې پر موږ ټرايي «ازمايي» کوي. بلې گونگوټې چې ځان ته يې څه ويل په خبرو خوله راخلاصه کړه وی ويل: دا د کور اوسنی اوسېدونکی ډېر نمک حرامه دی خپل او پردی نه گوري. د مېز پر سر خو خځوځکی بيخي نه پرېږدي. په خپله خو انکم سپورټ (income support) اخلي، خو پر موږ يې پاتې شوي خواړه هم پېرزو نه دي. د دې کور مخکېنی اوسېدونکی چې هر چېرې وي ښاد او اباد دې وي. هغه يو اصيل «پکی» وو، مهاجر «پکی» وو. د پاکۍ په کيسه کې نه وو. پخپله يې موږ له ځانه سره په کاسه او په پشقاب کې پرېښودلو. هغه ډېر زموږ خيال (پام) ساته. گونگوټ «ب» يې په خبره کې ورننوته او سم د واره يې وويل: زه خبر يم ده خو ډېر ځله لاند لارد land lord (د کور څښتن) ته هم زموږ له لاسه شکايت کړی دی او د هاوسنگ housing افسرانو (کور مېشتۍ کارمندانو) ته يې هم څو څو وارې ويلي دي. خو د هغوی دې کور اباد وي چې د اوسني گاونډي په خوله يې پياز هم ونه خوړل. د هاوسنگ (کورمېشتۍ) افسر (کارمند) ورته وويل چې گونگوټان مضر حشرات نه دي او موږ يې چاره نه شو کولی، خو گونگوټ «الف» څرگنده کړه او د «ب» خبره يې د خپل پوز په برېتو تاييد کړه وی ويل چې دی هسې خپل وخت عبث تېروي.

د هاوسنگ افسران (کورمېشتۍ کارمندان) او مستر (ښاغلی) سبز سنگهه ښه پوهېږي چې موږ څوک يو؟ موږ بومي يو. زموږ وينه رگونه او وزرې برېتش دي. موږ خو بايد د يو جنگ ځپلي اسيايي سره برابر نه کړي. «الف» ورسره ومنله او په ډاډ يې ورته وويل: داسې داروگان چې د کور اوسنی گاونډی يې راوړي لکه «ريد» دا خو زموږ نسوار هم نه دي او نه خو پر موږ څه اثر کولی شي. ده ته خو په کار ده چې ان له موږ نه

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه وکړي چې څه پخوې، چېرته ځې او له چا سره راشه درشه کوې. چا ته مېلمستيا ورکوې او د چا بلنې ته ورځې؟ ده او مېرمنې ته خو په کار دا ول چې له مور پوښتنه وکړي چې د اونۍ په بېلابېلو ورځو کې څرنګه جامې واغوندي. په څو بجو وېده شي او په څو بجو له خوبه پاڅي. رښتيا چې د لويديځې نړۍ د ازادۍ يوه غټه نيمګړتيا هم دا ده چې هېڅوک خپل حد او اندازه نه پېژني، بلکې د خپل موقعيت سره پردی کېږي او د بحران اساسي ټکی هم دلته دی. ده ته په کار ده چې مور په کاسه کې، په پشقاب کې ان د چايو په پياله کې او ان د ډوډۍ په هغه توست toast باندې چې مسکه (کوچ) او مربع پرې وهي مور ته اجازه راکړي چې لږه څکه ترې وکړو او هم زمور درناوی بايد وکړي. دی بايد په دې وپوهېږي چې د ټوکرۍ ډوډۍ ورسره زمور شريکه ده. ښځې او ماشومانو ته هم بايد ووايي چې هسې مور ته غاښونه ونه چيچي او نه خو پر مور ټيم پاس کړي. زمور رګ وربښه لندنۍ شوې ده. دلته بايد د خپل وطن پېښې ونه کړي او نه خو راته له ځانه د پخوا په څېر پوځي منصبدار جوړ کړي. دا لندن دی. دلته د بوډۍ ټال دی، د بوډۍ له ټاله چې هرڅوک تېر شي د هغه جنسيت بدلېږي. دلته هم نر ښځه کېږي او ښځه نر کېږي. زما نر ته ګوره څومره ښه ګونګوټ جنټلمين دی. يوازې ګونګوټ نه، بلکې په ګونګوټانو کې جنټلمين دی، نو ځکه ورته زه ګونګوټ جنټلمين وايم.

څومره ښه سړی دی، زما يوه خبره شا ته نه غورځوي. زه ورته هر سهار مهالوېش ورکوم. له سهار نه تر غرمې پورې ملا چرګک وي او له غرمې وروسته بيا فيلمرغ شي او چې ماښام کور ته راننوځي، نو سم دم زمور او ستاسې په څېر ګونګوټ جنټلمين وي، خو زه د دې کور اوسېدونکي ته حيران يم. دا عجيب مخلوق دی. زمور ګونګوټان دې خدای د ده له سيوري وساتي. په ده لا د لندن اوبه ښې نه دي لګېدلې، دی اوس هم هماغه د افسرانو پېښې کوي او له دې خبر نه دی چې:

لاړې لاړې چې به ته پرې نازېدلې هغه لاړې

آ، کوترې، آ چوغکې او خراړې،

دی هېڅ په خبره نه پوهېږي خپل موقعيت او زمور موقعيت نه پېژني. غواړې چې په رڼا ورځ ورته د اسمان ستوري وروښايم لکه چې غواړي لکۍ يې ورته غوټه کړم او په راغلې لار يې رخصت کړم....

خو زه لا د دوی د ذهن په دهلېزونو کې وم. دا سې احساس مې کاوه چې اوس نو له ځمکې څو فرسنګه اوچت يم. پښې مې هم له ځمکې جګې دي. له ځمکې جلا يم، ترې پورته يم. نورې مې پښې نه ورځي. ناڅاپه مې خپل قبر ته پام شو او بيا مې ځان ته پام شو مړه د اوس غم کوه. د قبر او هديرې غم دې نور مه کوه ژوندی دې ژاړه.

خو ناڅاپه ټکټک شو او د کور مېرمن په دروازه راننوته. د سودا خلته يې په لاس کې وه په وېر او ساه وتيګاه وه. سملاسي يې خلته په دهلېز کې وغورځوله وې ويل: دا واخلئ!

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو ډول سپرۍ مې راوړي دي چې د ګونګوټو لپاره ټک وپتری دي. او بیا یې په وېر او سرخوږۍ وویل خدای خو دې مو ژر له دې ګونګوټو خلاص کړي. له دې نه خو هماغه ... ښه وو چې راساً (سملاسي) یې وژل کول.
سملاسي ګونګوټ «ب» ته ورنږدې شوه وی ویل:
دی لېوني ته ګوره. وایې چې یو سړی چا په کلي کې نه پرېښوده، هغه ویل اس مې د ملک کره وتړئ !

دی لکه چې د لندن نه خبر نه دی؟ لندن خو قانون لري لکه چې غواړي د سوتهال پر سړکونو هم را نه ونه ګرځي. ملګري یې ورزیاته کړه، دی له ځانه خبر نه دی. نن دی که سبا دی دا مال د زرغون شاه دی. ان شاءالله چې د مازیګر ومابنام ترمینځ به یې بل کور ته کډه کړي وي ځکه چې دی زموږ بېحرمتي کوي. ناسپاس دی، نمکحرامه دی او د خپل ځان او زموږ ترمینځ توپیر ته قایل نه دی.

د دې خبر په اورېدو زه هم د هغوی د ذهنونو په دهلېزونو کې پاتې شوم. له هماغه ځایه مې کتل چې کوچني زوی مې پاکټ د مېرمنې مخې ته کېښوده او ورته وی ویل: دا پوسته رسان (ډاګي) سهار مهال راوړی دی. ترې وی پوښتل څه یې لیکلي دي؟
ـ ته یې خپله ولوله چې د خولې خوند دې جوړ شي.
کله چې هغې د پاکټ سر بېرته کړ، نو یوه جمله یې تر سترګو شوه چې لیکلي یې ول:
کډواله کډه دې په شاه کړه او بل کور ته درومه !

لندن، ۵ جنوري ۲۰۰۳

ژړا په سندره کې

او کله به چې نازنینه د کور له کاره وزګاره شوه، نو ورو به یې د خپل پام د اړولو لپاره د دېګ پر سر پوښ ګوتې کېښودې او په غریو نیولي اواز به یې دا زمزمه پیل کړه:
دلبرم دلبر خانه خرابم کرد چشم شهلایت دیده پرابم کرد
دلبرم دلبر.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا به یې له واره مړې اوښکې په سرو اننګو راماتې شوې له خبرو اترو به ووته ستونی به یې ډډ شو. یو وار به یې سترګې پورته د دالان پر چت وګنډلې او بیا به یې خپلو دوه ماشومانو ته پام شو. ځان به یې ونیو د زغم او صبر یوه ځپه به یې لکه د زهرو ګوټ له ستوني تېره کړه او خپلو بچو ته به یې وویل:

ولې غلي شوئ راځئ چې په ګډه سره دا سندره ووایو او بیا به ریدي او نرګسې هم د مور سره یوځای سندره پیل کړه.

د لبرم دلبر خانه خرابم کرد چشم شهلایت دیده پر ابم کرد

دلبرم دلبر...

ماشومانو به که له یوې خوا شونډې په سندره رپولې، نو له بلې خوا به یې ځانونه د مور په سترګو کې ځای کړي ول او د دې لپاره به یې هم خپلې شونډې رپولې چې د مور خبره یې ځمکې ته ونه لوېږي او له دې سره به د مور په اننګو کې غرق ول. خو نازنیني به هم د دې لپاره چې هم خپل پام بدل کړي او هم د ماشومانو پام، نو ښایسته زیات وخت به یې په دې شان تېراوه. خو کله به یې چې د ربدي او نرګس په شونډو او ماشومانه لهجه د سندرې همدا سر واورېده، نو بیا به د مور اننګو ته ځیر شول او بیا به په فکرونو کې ډوب شول او د مور د اننګو له پاسه به د راروان سېلاب په ځپو کې لکه نېزه وړي لاهو شول او سندره به هم یو دم غلې شوه. مور به یې یو ناځاپه کمکۍ لور نرګسې ته وویل:

ـ خو ته ژاړې کنه. مور به یې د پخلاینې په دود وویل:

نه لورجانې زه خو نه ژاړم ما کله ژړلي دي. ما هېڅکله نه دي ژړلي هسې ته کې به نه کوې. راځئ چې په ګډه سره سندره ووایو او بیا به یې د کورس په ډول اواز پورته کړ.

ربدي به هم اواز پورته کړ او کله به یې د سندرې په مینځ کې راودانګل.

ـ مورجانې ته مورِ ته رښتیا ووایه زمورِ کور چا خراب کړ؟

مور به یې د حیرانې او لږې خندا نه وروسته وویل:

ـ ای کمعقله مورِ کله بل کور درلود. همدا زمورِ کور دی زمورِ کور هېچا نه دی خراب کړی.

ـ خیر نو ته یې ولې په سندره کې وایې او چې د مور په اننګو به یې د اوښکو راروان رود ته وکتل، نو بیا به یې وسوسه زیاته شوه او وبه یې پوښتله:

ـ زه نوره سندره نه وایم ځکه چې ته له سندرې سره ژاړې. ما ته هغه سندره ووایه چې خوشالي پکې وي.

ـ بچیه جانه (ځویه ګله) بله سندره مې نه ده زده.

ـ دا دې له چا نه زده کړې ده، خو له هماغه نه به دې بله زده کړی وای.

ـ دا خو مې ستا له پلار نه زده کړې ده او هغه بله راونه ښوده.

ـ نو همدا یوه.

ـ هو همدا یوه او بیا به یې د زوی پر سر لاس راښکود او ورته وبه یې ویل:

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بچی جانه (ځویه ګله) تا دې خدای ځلمی کړې. ټولې سندرې خو د خوشالۍ نه وې او ټولې سندرې خو سړی نه خوشاله کوي او بیا به وړې نرګسې هم د مور خبره غوڅه کړه:
ـ نو چې خپه کوي دې ولې یې وایي؟
ـ خو کله کله ښې وي چې وویل شي.
ـ نو د څه لپاره ښې وي؟
ـ ته اوس دا خبره پرېږده. راځئ چې سندرې ووایو.

*** *** ***

ښایسته زیات وختونه تېر شول. نیازبینې ډېر رازونه په خپل زړه کې وساتل. ربدی هم بوتکی شو. نرګسه هم د لوبو د وینځلو شوه، خو نیازبینې خپل بچي په امیدونو رالوی کړل. د نن سبا په هیله او په دې هیله چې څانګه به نن سبا کې ګل شي. ژر به ستاسو پلار کور ته راشي. هغه په لنډ سفر تللی دی او چې کور ته به یې څوک لیرې خپل خپلوان هم راغلل، نو په دې خبره به یې ملایان کړل چې ګواکې ماشومان هم د خپل پلار د راتلو په هیله دي.

خو د جنګ ښامار د ډېرو ځلمو سرونو لو وکړ او د ډېرو شاه ځلمیو د تنو سرونه یې ټوپ کړل، خو نیازبینې د خپلو ماشومانو د پلار د ژوندانه ټوله بوده او تنسته په یوه سندره کې راغونډه کړې او تل یې په ژبه او تن بار ګرځوله.
شپې ورځې تېرې شوې. ډېر د غم ژمي سبا شول، خو لړی یې هېڅ ونه شلېدله. یوه ورځ چې د مني ساړه لا نه وو لګېدلي. ماشومان په کوځه کې په لوبو اخته ول. ربدی هم د کوڅې د لوبو شوی وو. ټولو ماشومانو د جنګ پېښې کولې. یوه ډله به د بلې پر وړاندې د دېوال څنډې ته پټېدله او په مقابل لوري به یې د خولې باړونه چلول. جنګ اوس زمونږ د کوڅو مینځته راغلی وو او دا مهال یې زمونږ کوڅو او انګړونو ته هم لاره کړې وه. لوبه هماغه لوبه وه، خو توپیر یې درلود. د ماشومانو لپاره د لویانو د پېښو او نخرو تمثیل وو. یوازې د لویانو د ساعت تیرۍ لوبه نه، بلکې د ماشومانو لپاره هم د ساعت تېرۍ هغه وه.

زمونږ د کلي شینو چې هر وخت به یې د یوه بېرحمه جنګیالي په څېر پایڅې شلېدلې پزه راروانه او د بدن غړي به یې په خپل وس او اراده کې نه ول. د یوه خونخور کجیر په څېر به یې د نورو ماشومانو له زړونو خوند اخیست. ټوله ورځ به یې د خلکو لنګې سپۍ کوړنجولې. د مچیو چکونه به یې راپارول او د کلیوالو له شپولونو نه به یې لوګي اسمان ته جګول. نن یې د عادت له مخې د ربدي په سترګو کې خاورې وشیندلې. هغه یې وزوراوه او په ځورولو سره یې ټولو هلکانو شینی ملامت کړ.
ماښو له ټولو ترمخه د ربدي ننګه وکړه:
«نا مرده هغه یتیم دی پلار نه لري. مونږ او تاسو خو پلار لرو، هغه خوارکی ولې ژړوې؟»

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ «خوارکي خوارکي اسونه په جنگ کې نه ځرېږي، جنګ جنګ دی. پرېږده چې پوخ شي چې کله خپله سترګه له لاسه ورکړي بيا په زرګونو سترګې ښې راکښلی شي.»

خو رېدي د ځان په نسبت د لومړي ځل لپاره د يتيم خبره واورېده. اوښکي يې وچې شوي، هر څه يې له ياده ووتل. د هلکانو سره د يو مات شوي جنګيالي په خبر يې د جنګ ميدان پرېښود. سر پرې وګرځېد داسي لکه چې پاس اسمان پرې ځرخي او د پښو لاندې ځمکه يې هم ځغلي لکه چې د پلار د جنازې غږ يې اوس اورېدلی وي. د هغه مړی يې اوس په کور رادننه کړی وي او ځان ته يې فکر شو چې هغه خو ....

په يوه منډه يې د کور پر دروازه ورمنډه کړه. ساوتيګاه پر دروازه ورننوت او په سورو سورو په ژړا شو:

مورجانې ای مورجانې! تا خو مورې ته ويلي ول چې پلار مو په سفر تللی او را به شي. تا خو مورې ته دروغ ويلي ول، ولې دې مورې ته ... اوس زه پوه شوم. هو اوس پوه شوم (سلګۍ) چې زمونږ پلار مړ دی او مونږ يتيمان يو....

او بيا د رېدي د سلګو سره د نازنينې ژړا هم لکه د غم سندره غبرګه پاتې شوه.

لندن، ۳۰/۱/۱۹۹۹

د ستنېدو سباوون

ټوله شپه مې له وېرې خوب نه وو کړی ډېر وېرېدلی او ترهېدلی وم. له کوټې بهر وچې ځلې له قهره غاښونه چيچل. په کوټه کې هم له يخنۍ د چا وس نه کېده. د ډزو درزهار او د جنګ د لوګيو له دندوکاره د وېرې يخنې هم زما په تن لکه خپسه ناسته وه. ما شوم زوی مې هم دارنګه ترهېدلی وو. ډېره وېره يې ليدلې وه. توپ له هر درز او د راکټونو د باران له هرې شپېې سره به زما په غېږ کې کلک شو. همدومره به يې وويل:

پلارجانه زه نه وېرېږم. زه له ډزو نه وېرېږم، خو يوازې يخنې مې کېږي. ما په غېږ کې کلک ونيسه چې يخنې مې ونه شي.

خو له دې خبرې سره به يې ژامې لکه د شوې د پاڼې په څېر ورپېدې. په خپلو خبرو به يې ما ته تسلي راکوله. فکر يې کاوه چې زه د هغه په وېره او ترهه نه پوهېږم. په برستن کې به يې ځان راونغښتو. سر به يې زما سينې ته ښه راجوخت کړ. له سر نه به يې د خولو تريو بوي راپورته شو. ما به هم سپږمې راکښلې او د هغه د تن د خولو او د سر تروه بوي چې پوره يوه مياشت يې ځان او سر نه و وينځلی لږ څه تسکين راکړ.

محمد اکبر کرګر　　　　انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه شپه ټوله په همدې شان تېره شوه. څه په خوب او څه په وېره او ترهه تېره شوه. او کله به هم د توپونو درنو ګولیو د برېښنا په څېر د تورې شپې په زړه کې لاره کوله او زموږ د خوب مزې به یې هم راغورځول.

د سهار له راتلو نه له مخه د ډزو درزهار غلی شو، خو خوبونه ټول تښتېدلي ول. د کوټې له چته ډېرې خاورې په برستنو او غوړېدلي فرش پرتې وې. د خاورو مست بوې د باروتو له بوې او لوګیو سره هماغه شان لکه د ډزو اواز چې زموږ د خیالونو په دهلېزونو کې تاوېده راتاوېده او په پوره مسلات (سلا) او شریکه سره یې د نابللو په څېر زموږ سترګې او دماغونه هم سېزل.

له کړکۍ نه بهر توره خړه لېرې شوې وه سهار مهال لګېدلی وو په کوڅه کې د پښو ښکالو اورېدل کېده. یوه تورسرې د خپلو دوه ماشومانو سره چې زړه برستن یې پر سر وه لکه ترهېدلې مرغۍ اوتره روانه وه.

یو ژوبل سړی هم ورپسې ګوډ ګوډ کېده په ارتو ګامونو یې لاره لنډوله. هېڅ شا ته نه کتل بله ډله هم ورپسې روانه وه. داسې برېښېدل چې هر یو د پښو په ویستو دی. د ښار خلک د یوه تور سېلاب په څېر پر کوڅو او سرکونو سم ول. څوک چابکه او څوک پښه نیولي روان ول. ښار د غم ورا په سر اخېستی وو او واړه ماشومان لکه نېزه وړې د تور سېلاب د څپو له پاسه اوښتل رااوښتل.

د دروازې ټک ټک مې پام بدل کړ. مخ مې راستون کړ او بیا دروازه د راځه په غږ سره نیمکښه شوه. نور ماشومان ټول په خواږه خوب وېده ول. له ذبیح نه مې غوښتنه وکړه راځه راننوزه، خو همدومره یې وویل:
- یوه خبره مې درته کوله په ټینګار مې هغه اړ کړ چې دننه راشي. کوټې ته راننوت پر زړه او ماته څوکۍ کښېناست. ترې و مې پوښتل:
- کور ته خیریت وو.
- هو دا ساعت خیریت وو؟
نو څرنګه په دې توره خړه کې دلته راغلې؟
- هو خیریت، خو زه په تاسې پسې راغلم.
د ذبیح حیرانۍ زه نور هم حیران کړم. د یوې پوښتنې او ځواب په شېبو کې ذهن ډېر لېرې او نژدې ولاړ. حیران شوم چې خدای مه کړه څه ټکه پر چا نه وي رالوېدلې او څه بده پېښه نه وي شوې.

د تورې شپې ډزو او دندوکار درزهار او کړنګهار مې له یاده ووتل له نویو پېښو سره مخامخ شوم. د خپل ګاونډي اوترو خبرو زه هم حیران کړم. زموږ د دواړو په خبرو

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشومان هم له ځایه راپاڅېدل. ټول په خپلو ځایونو کې په تاو بړستنو کې کښېناستل په وارخطایي مې بیا پوښتنه راغبرګه کړه:
ما مه حیرانوه اصلي خبره وکړه څه مطلب دی؟ خو هغه په نوره وارخطایي بیا هم وویل:
زه له همدې امله مور له خوبه راپاڅولم او پر تا پسې یې راولېږلم چې د خپل کور خوا ته راستون نه شي او له همدغه ځایه دې...
ـ زه... ولې؟
مطلب دا چې د ځان چاره دې وکړه او خپلې پښې دې سپکې کړه. د هغه خبرو زه لږ څه حیران کړم او څه بل شان احساس یې راکړ. داسې چې د شکونو جوګه وو. زه یې نور هم اوتر کړم د فکر کولو وس یې راڅخه واخیست.
بیا مې وارونه شو ومې پوښته:
مور دې څه ویل ما ته پوره کیسه وکړه:
ـ مور مې راته وویل چې ببګاه شپه څو واري ټوپک والا راغلي ول. ستا کور ته ورننوتل. دروازه یې په لغتو ووهله او هر څه لوښي کودي یې چپه کړل. بسترې یې وپلټلې او په مور یې ستا د پیدا کولو ټینګار کاوه او دا یې هم ویل چې....
ـ نو څنګه...
ـ ویلي یې دي باید خپله...
او بیا یې مخ سور واوښته او په قهر یې راته وویل:
ـ زه یو څه درته وایم او ته لا تراوسه هم پوه نه یې.
ماشومانو تر دې دمه زموږ خبرې په زړه زړه اورېدې ټول موږ ته او زموږ خبرو ته ځیر ول.

هغه زیاته کړه زه چې راتلم ستا دوه تنه ملګري یې وژلي ول. مړي یې ورته د کور په مخ کې اچولي ول. د هغوی تورسرې او ماشومان یې هم ورته نه پرېښودل او همدا یې تکراروله چې درې باید پوره شي بیا به یې....

زه غلی شوم زموږ ټولې خبرې ماشومانو واورېدې او د ذبیح د خبرو په اورېدو سره ټول په ژړا شول. ټول مې پرځان پورې د مچیو په څېر ونښتل. ټولو په یو ټینګار سره یې دا خبره تکراروله چې پلاره ته ژر له کوره ووځه ژر ولاړ شه....
خو ماشوم زوی مې تر پښو پورې کلک نښتی وو نه یې پرېښودم او په ډېر ټینګار سره یې ویلي لالچ یې کاوه:
ـ زه مې پلار نه پرېږدم. نه یې پرېږدم چې له کوره ووځي. پولیسان به یې د دروازې په مخ کې ونیسي. زه یې نه پرېږدم پولیسان به یې بندي کړي، خو په نرمو خبرو مې د لاسا کړ. د ګاونډي وړینه خولۍ مې د سفر د تاج په توګه پر سر کړه چې څوک مې ونه پېژني. غلی له کوره راووتم د ماشومانو پر مخونو اوښکو لارې وکړې. ټولو سکینډې وهلې مخ مې ورستون کړ. همدومره مې ورته وویل: بچو تاسې مه ژاړئ زه سبا ته بېرته راځم. زوی مې تکرار کړه:

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

Samsoor.Com

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سبا ته د شپې راشه چې پولیسان دې ونه نیسي ...
او ما بیا په لاسا ینه وویل:
تاسو مه ژاړئ زه به ارومرو سبا ته راشم او بیا به خپل کور ته ولاړ شو. له دروازې راووتلم په سترو اندامونو مې پلونه واخېستل. د هغوی د اوښکو نېز همداسې بهېده. سترګې يې راته لکې څکې پاتې شوې. اوس دا دی کلونه واوښتل او لا پسې اوړي. ډېر سهارونه راخېژي، خو زما د ستنېدو د سباوون څرک هم نه لګېږي. هغه شپېه هم بیا راستنه نه شوه چې ورشم او بیا له هغوی سره یو ځای خپل کور ته ولاړ شم.

لندن، ۲۳/۱/۱۹۹۹

ګران دوست اصف الم ته،

درې شپې

پرون مې د کلي د هاغې غاړې له ژرندې نه داوړه شویو غنمو بوجۍ په شا راپورې ایستله. د شرنده خوږ نه په کرار راپورې وتم. لمدې پایڅې له خوږ نه د بېرې ته راجګ شوم. غنمو په پټیو کې وړې ایستلې ول.

د بېرې د ګڼو ونو په توتانو کې توره دانه په لګېدو وه. د مرغیو سیلونو په اسمان کې لارې کولې. ویالې ډکې رواني وې، خوږ په شرک بهېده. د بېرې په مخکې د غوايانو د اخور مورې د بوال ته تکیه شوم. د ورو بوجۍ مې کېښوده او رسۍ مې له ولو نه خلاصه کړه. د دمې جوړولو په هیله ببغ نبغ ودرېدم د تخرګو تریو بوي مې تر سپږ مو شو. لاس مې په ولاړه بوجۍ کېښوده چې چپه نه شي.

د دروازې غرهار مې پام بلې خوا ته واړاوه. شاترینه د نړېدلې کلا له انګړ نه خورې زلفې راووته. د ټټر کوترو يې د الوتو تابیا کوله. لومړی يې شړنده خوږ ته پام شو اوبه په شرک بهېدې. تنکۍ غرمه په پخېدو وه. بیا يې ما ته وکتل په لیدو مې حیرانه شوه، شاوخوا ته وکتل. زه هلته د کلا نه اخوا لبرې پاس په وستل کې یو سرې د خپل خره پسې چابک روان وو. بنه ورته څیر شوه، ډاډه شوه چې هغه پردی لاروی دی او بله خوا دروم‌ې. بیا يې د دروازې د درشابې له مورې د پښو په څوکو لاندې کښ ته وکتل هېڅوک نه برېښېدل. ورو راروانه شوه، د مرونډ بنګړو يې شرنګا وکړه. په ټیکرې کې يې خپلې خورې زلفې شا ته تاوې کړې. په غلچکې خو ترخه موسکا يې وکتل راته مالومه شوه

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپل راتلونکې په باب ډېر څه ویل غواړي. سره لاسونه یې په یوه بهانه راوښوول. ترې مې وپوښتل: لکه چې کلي کې نورې نکریزې نه وې که څنګه؟
هغې په ترخه موسکا ځواب راکړ: لکه چې ښه بې خبره یې! ببګا ته زما د واده شپه ده. لاس نیولې مې ودوي.
حیران شوم، ولې ډولۍ څنګه؟
اسویلی یې وکېښ وی ویل، ما ته ډولۍ او جنازه یو شی دی. زه د خپل قسمت بنده ګۍ یم... حیران ودرېدم، خو هغې خبره بیا واړوله وی ویل:
که ترې یې چې او به درته راوړم. یوه شېبه مو له تندې ډک لیده کاته وکړل. زړه یې نه کېده چې زما له څنګه لېرې شي. د بوجۍ د رااړولو په بهانه رانژدې شوه، بوجۍ یې شا ته راواړوله. د لونګو د زونډي خوږ بوي یې زما په حواسو کې لارې وکړې. بوجې یې راواړوله، ولونه یې راته سم کړل. د ټټر درزا یې ښه په درز اورېدل کېده، خو د پښو په سکالو هغه ژر زما له څنګه پناه شوه. ما هم ځان د رسۍ په کشولو بوخت کړ: ورو روان شوم.

اوس له هغه شېبې ډېر کلونه تېر دي. هروخت چې د هغه شېبې په یاد په اسمان کې د سیلاني کوترو کتار وینم د هغې د احوال پوښتنه کوم، خو هېڅ راته نه وایي. نه خو راته د هاغه فقیر حسن کیسه کوي او نه هم ما ته د هغه خوږې او رنګینې شېبې غزل اوروي.

شپه تر نیمایي اوښتې وه. زندان لکه تور ښامار تور کومی واز کړی وو. تورګل له لېرې غرنیو سیمو نه زندان ته راوړل شوی او بندي شوی وو. هغه په خپله توره کمپله ناست د زندان ټولې پنجرې تړلې وې. پیره دار په درنو ګامونو په دهلېز کې ښکته پورته کېده. تورګل په یوه ساه د میده بای او میده بای غږ کاوه. دا د پیره دار نوم وو. هغه د کندز اوسېدونکی وو. یو ساده سرباز (سرتېری/بولندوي) وو، خو لکه چې زړه یې نه درلود او لکه چې په دې توره شپه کې یې د بندي اواز نه اورېده. لکه چې اسمان هم وېده وو ځمکه هم ترینګلې وه. د غضب تنور لمبې کولې وچ او لانده یې یو شان سېزل. ټول بندیان د هغه په زګېرویو راوېښ شول. په خپلو ځایو کې کښېناستل. توکل د کولمو په سخت درد اخته وو. په بیا بیا یې د پیره دار پیره دار رانژدې شو د کلاشینکوف میله یې ورته راواړوله. په لاس یې ورته اشاره وکړه یعنې چې غږ دې مه باسه. اجازه نشته همدغلته ومره بس او چوپ. د بندي اواز غلی شو له ډېره درده یې له ځانه سره سکیندې ووهلې او بیا یې د بېخودۍ په حال کې خپل ککړ کالي راټول او بېهوشه پرېووت.

ټوله شپه مې سترګې سره ونه نښتې. هک حیران پرېوتم. وېره او ترهه مې په ځان لاسبرې وه. فکر مې کاوه دا د هغه بندي حال نه دی، بلکې زما خپل حالت دی. زه په خپله یم چې اوس مې نفس ووځي او زه یم چې شپه راته پېړۍ شوې ده. او دا پېړۍ هم د کوم داسې چا په لاس حرکت کوي چې غواړي اول زموږ د ټولو ورمېږونه خپه کړي او بیا رانه لېرې

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي. يو جلاد ، يو قصاب، د انسانانو قصاب، او مور د قصاب په انگړ سره راټول یو. تر سهاره وېښ پاتې شوم. د بندي تورگل د ککړو کالیو ډک جسد مې خوا ته پروت وو ترې وېرېدم. کله کله به مې ناڅاپه یاد ته راغی چې ژوندی ولاړ دی راته خاندي.

لنډ کالي جگې پايڅې، سپلو ډوډۍ یې په لاس کې ده ترخو چايو پیاله یې په بل لاس کې نیولې او بوره غواړي او بیا په کټ کټ خاندي. په خپل ځای ناست دی. زړه یې د یو بې وطنه مساپر په څېر تنگ دی. له خدایه مرسته غواړي چې ژر یې سر په کڅوړه شي. د حقیر ژوندانه سوغات ببرته خپل مالک ته ورکول غواړي او ځي نیمگړی ارمان یې پوره کېږي، نو روح یې د زندان په تنگو کوټو کې الوځي. په دهلېزونو کې پرواز کوي او ځي. بیا ما ته رانژدې شي په کټ کټ خاندي. همدومره وایي: اوس نو پرېوځي خوشاله اوسئ چې ژوندي یاست. ما خپل پور پرې کړ. «زه نور د چا پروا نه لرم ما ته اوس د هېچا پروا نه راځي نور څوک پر ما څه نه شي کولی» او بیا په دې ډول شپه سبا ته ورنېژدې شوې وه.

خو اوس کیسه د پرون ده. پر تور سرک پلی روان وم. تور سرک د تورو سمتي کورونو په مینځ کې لکه تور ښامار په ټټر خویېده. شاوخوا مې وکتل د خپل تېر ماضي ټولې ترخې او رنگینې شېبې کې په یوه درنگ له نظره تېرې شوې، شاوخوا مې وکتل یوازېوالی او بېوزلي.

پخواني یاران یو هم نه ول. نه هغه ورانه کنډواله کلا. نه هغه شړنده خوړونه او رنې اوبه او نه هغه خورې زلفې او ترخه خندا. فکر مې وکړ لکه چې زما د ژوندانه ټوله کیسه د سترگو په رپ کې تېره شوه او بیا مې د شنو غنمو او ببرو پولو دره یاد ته راغله لکه چې هلته هم څوک نه وو. په هدیرو ورسم شوم. ټولې د یتیم د شلېدلي گرېوانه په څېر خورې ورې پرتې وې. د دبرو ونې وچې شوې وې. کلاگانې نړېدلې او دېوالونه یې پر بېخ ناست ول. او بیا مې هماغه له هیبت او دهشت نه ډک زندان یاد ته راغی، شاوخوا مې ونه لیدل. د سپاهي هیبتناکه غږ هم نه اورېدل کېده، خو د تورگل بندي اواز مې تل په غوږونو کې جرنگېده او بیا په همدې سوچونو کې ناڅاپه د یوه سړي سره مخامخ شوم. مخ په مخ ورسره ودرېدم. همدومره پوه شوم چې وی ویل: کریزي یې (لیوني یې) او بیا د خپل ژوندانه له وروستي متاع یعنې....

لندن، ۱۰/۳/۱۹۹۹

محمد اکبر کرگر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پانسي (په دار) شو!

سهار چې د چاپ په کارخانه (چاپخونه) ورننوتم، نو سملاسي راته ډگروال بیدار چې د انگړ له دروازې گوښې ولاړ وو په سترگو کې اشارت وکړ. هدف یې دا وو چې ور نژدې شم او څه راته ووایي. زه هم چې د سربازۍ (سرتېرۍ) په کالیو کې وم ور نژدې شوم. د مامور په څېر مې درناوی وکړ، خو هغه همدومره راته وویل:
بېگاه بیا یو لوی دېگ پوخ شو او کور ته یې واستول شو. زه هم د واره په خبره پوه شوم. د هغه مطلب لوی آمر وو چې د لویو څوکیو د ترلاسه کولو لپاره یې مېلمستیاوو ته ښه زور ورکړی وو او لگښت یې هم د کارخانې له جیبه کاوه.
هغه په داسې انداز دا خبره وکړه چې گواکې نوموړی هره ورځ دا کارونه کوي او بیت المال د هغه د ساعت تېریو وسیله ده. ما یوازې ورسره د تایید سر وخوځاوه. همدومره مې وویل: زه پوه شوم.

خو زه په دې خبره لا له مخه پوه وم چې نوموړی د خپل لوی آمر سره په ډېره سخته سره جگړه بوخت دی او د دواړو پوره وخت په دې خبرو تېرېږي چې څه رنگ یو بل ته کوهی وکیني او یو بل له پښو راونیسي او را وی پرزوي؟

کارخانې له عمومي سړک څخه د ننوتلو لپاره دوه دروازې درلودې چې یوه لویه او بله کوچنۍ وه. لویه دروازه به هروخت تړلې وه. یوازې د خرڅ د لارۍ او د آمرصیب د گاډي د راتلو په موقع به پیره دار بېرته کوله او بیا به بېرته ډېره ژر تړل کېدله. له دروازې نه په ننوتلو سره به د سړي سترگې ډېرې ژر په مخامخ دفتر لگېدلې. هلته چې به یو کنډوکپر مخ افسر پکې ناست او ننوتونکي او وتونکي دواړه به یې په ډېر ځیر څارل. هغه د مرکزي دایرې دفتر وو چې د ننوتلو دروازو ته مخامخ واقع وو.

پخپله لوی آمرصیب په دویم پوړ کې کښېناسته. هغه ښه مجلل او شاندار دفتر درلود. له لومړي منزل نه ورته یوه ښه ارته او سوره وره زینه ورختلې وه. دفتر ښه مجلل او شانداره وو، خو د مامور پرخلاف یوازې آمرصیب پکې نه کښېناست، بلکې آمرصیب یو سکرتر گوټی هم له ځانه سره په خونه کې کښېنولی وو چې هغه یو عادي سرباز (سرتېری) وو. داسې سرباز چې له پیرې او گزمې خبر نه وو، بلکې هغه د چا خبره چې د خپلې تورې له برېښ یا په بله مانا د خپل قلم له څوکې یې هر څه خوړل. هغه د معمول پرخلاف د آمرصیب په دفتر کې کار کاوه.

محمد اکبر کرگر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرباز (سرتېری) چې قد یې نسبتاً ټیټ او لږ څه هډور بربنډه، د سر وېښتان یې د تندي له خوا مخ په کمېدو وو. هغه ډېر ارام او د چا خبره د سړې سینې خاوند وو – سرباز هغه څه کولی شول چې نورو نه شول کولی او ان لوی آمرصیب هم د هغه لاس ته ناست وو.

اوس له هغه دورانه پوره زیات کلونه تېر دي، خو چې کله زما دنده په هغه لوی انګړ کې پای ته ورسېده او هره ورځ یا هره اونۍ یا کله ناکله به زه له هغې لارې تېرېدم، نو سم د واره به راته ډګروال بیدار د هغه مړې مړې خبرې، د انګړ په مینځ کې پیښې او زما د ذهن یو بوړنوونکې کیسه را تداعي کېده. د وجود خوله مې یخه په ځان احساس کړه وېرې او ترهې به واخېستم. زما دا ویرې او ترهې تر ډېر کلونو دوام وکړ، خو یوازې هغه وخت له دغې وېرې زما ولي سپک شول چې کله د اصلي کیسې په پای وپوهېدم.

خو اوس مې د آمرصیب خبره کوله.
د لوی آمرصیب چالاکي او زرنګي هم د شیطان له پوهې لوړه وه، نو ځکه خو یې سمندر ته چې د نورو سربازانو (سرتېرو) په څېر یو عادي سرباز (سرتېری) وو په خپل دفتر کې ځای ورکړی وو. هره ورځ یې نازاوه. دی یوازې سرباز (سرتېری) نه، بلکې هغه مجسمه ساز ته ورته وو چې ډبرې او ختې یې په مخ کې ډېرۍ کړې او له هغو مجسمه جوړوي. آمرصیب هم ورته درناوی درلود او باید یې لرلی وای. دا ځکه چې هغه ورځ د آمرصیب شخصیت ته خاص پالش ورکاوه او هغه یې برسېره پر دې چې په لوړ پوړو دولتي کار کوونکیو کې یکه تاز ځلېده، دغه راز یې هڅه کوله چې په لویو فرهنګي مجالسو او غونډو کې هم د یوه عالم او فاضل شخصیت په توګه وپېژندل شي – نو ځکه خو سمندر ته خدای ورکړې وه – خولې یې د چا خبره په غوړو کې وه او د دې کار له برکته نه یوازې د پیرې او ګزمې نه بېغمه وو، بلکې د بهرنیو ملکونو له سفرونو هم بې برخې نه وو.

د سمندر یو کار خو دا وو چې ډېرو مهمو اخبارونو او مجلو ته به یې مقالې لیکلې، خو د مقالې په تندي به د آمرصیب نوم کښل کېده. ځکه چې آمرصیب اړ وو چې له هغه نه پورته لویان په دې خبره وپوهوي چې آمر ته د هغه د علمیت او فضیلت په مقیاس اوسنی پوسټ ډېر کوچنی او د هغه په حق کې د چا خبره جفا ده.
خو بلې خوا ته نور سرابازان (سرتیري) هم په دغه انګړ کې کښېته پورته کېدل چې په هېڅ شان یې د سمندر نه ښه نه ایسېدل. د چاپخونې او د اداري د مقرراتو له مخې به هر سهار سرتېري په یو لین (کتار) د ټولي د مشر د امر د پرځای کولو او د هغه د کتنې او رپوټ د بشپړولو لپاره په یو لین (کتار) تیارسي درېدل. او کله چې به د ټولي مشر راڅرګند شو، نو سم د واره به ټولو سرتېرو حق په جانب څېره غوره کړه او غلي به ودرېدل. قوماندان به د لین (کتار) مخې ته ځورونې سبب شي چې ډېره موده یې ارام ته پرې نه ښودم او تل به له ځان سره په ژوره شخړه اخته وم.

محمد اکبر کرګر انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټولي قومندان چې په ونه منځنی او ښه هډور او د منځني عمر سړی وو هڅه به یې کوله چې په خپلو جدي خبرو خپل رعب او وېره زموږ په زړو کې کښېنوي، خو دا کار لږ ناشونی وو. هغه به د لین (کتار) پر سر غږ کړ:
«هلکو سم ودرېږئ تیار سي شئ ! خبرې وانه ورم.»

او بیا به یې د یو نیم سرباز (سرتېري) د رسېدلو وېښتانو، برېتو او موزو پورې خبرې پیل کړې او پوره نیم ساعت به یې د سربازانو (سرتېرو) په اصطلاح «ملوکانه ارشادات» پُف کړل.

د لین (کتار) پر سر د قومندان د خبرو په جریان کې به ورو ګونګوسې پیل شو. نیامت (نعمت) چې کلونه کلونه زما د انډېښنو او ذهني ځورونو لامل وو، ورو به یې د استاد سیفو دا سندره په داسې انداز زمزمه کوله چې ان شونډې به یې رپېدې، ویل به یې:
«لیلا غوټی جان غم نه داری»
او یارمامد به ورسره سم د واره سر راتاو کړ چې:
«غیر از رنګ زلف دیګه کار نداری.»

لین (کتار) به له یوه سره تر بله له خندا ډک شو. خو قوماندان به له خپلې بزرګوارۍ (!) نه کار اخېسته او ځان به یې په ناګارو کې واچاوه. خو چې حوصله به یې ختمه شوه، نو سم د واره به یې په پټکو پیل وکړ.

هلکو ! لکه چې نه سرې کېږئ؟ قسم مې دې په رب وي چې د اس سره به مو په یوه اخور وتړم.
اقا به ورو وویل: «اس خوب است خدا ما را از خر نجات بته.»

دغه اشاره به (خان) به د دې کنایې (اشارې) په اورېدو سره بیا سور سپین شو او په توره مښو که به یې وویل:
«او مرده ... ادم نه شدی؟ مه کتی تو کار دارم.»

خبره دا وه چې هغه زموږ په ټولي کې په خر مشهور وو، او په لاره به هم چې چا خر ولیده او دی به هم روان وو، نو روان ملګري به اول ښاروي او بیا ده ته په کتلو سره دا افاده ورکوله چې ګوندې انډیوال دې ګوره ! او بیا به د هغه په اکر کې بدلون راته، خو دا مهال به د قوماندان پټکو هر څه غلي کړل. او نیامت به غاړه صافه کړه، غلی او حق په جانب به ودرېد. یارمامد به هم ورسره ودرېد. څه به یې ونه ویل، خو چې د قوماندان مخ به بلې خوا ته شو، نو بیا به یې زمزمه کړه:

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الا شا کوکو جان، سرت شال بند ازم
الا شا کوکو جان، هر روز نه که دریشی
الا خوبش استی ازی بهتر نمیشي
او د دې سندرې سره به بیا د سربازانو سکوت مات شو ...
بیا به سملاسي په لین کې خندا غزونې وکړې او د قومندان رنګ به هم لکه سور الوان وتښتېد.

په لین (کتار) کې به د آمرصیب د دفتر سرباز هم کله ناکله ودرېده. کله ناکله څکه وایم چې هغه هره ورځ دې لین (کتار) ته نه راتلو، بلکې هغه په یو مهم کار بوخت وو. د چا خبره چې هغه د شخصیت د هستولو په کار بوخت وو. نو څکه خو کله چې د لین (کتار) سر ته د موجوده ګۍ لپاره راغی، نو سملاسي به پرې د ټوکو او ملنډو باران پیل شو.

دې کار دوه وجهې درلودې: یو خو دا وه چې په ګرم او نرم دفتر کې د هغه پاتې کېدلو او کار کولو د ټولو سربازانو (سرتېرو) کرکه راپارولې وه. نه یوازې سربازانو، بلکې ډګروال بیدار خو به ورته غابنونه چیچل او ویل به یې: «ده ته ګوره ټوله ورځ ورته لیکنې کوي او هغه یې په خپل نوم چاپوي. زه یې قوماندان نه یم چې د پورتاتیف په خېمه کې یې څو ورځې وساتم چې پوه شي چې یوه ډوډۍ څو پتیرې کېږي.»

او بله وجه دا وه چې سمندر ډېر د سړو مغزو خاوند وو، هېڅ قهر (غوسه) یې نه درلود. ښه مې په یاد دي چې په یوه محفل کې چا په څپېړه وواهه نو موږ ورته همدومره وویل: «بچیم کار خوب نه کدی !»

همدا سبب وو چې نورو سربازانو به له هغه انتقام اخېست او کله به چې په لین (کتار) کې ودرېد، نو د څورونو او فشارونو تر قمچینې لاندې به یې ستمې ویستل. چا به آمر باله، چا به رئیس او چا به د آمر پنسل پاک ... همدا سبب وو چې کله به ډېر اړ نه شو، نو لین (کتار) ته به له خپل دفتر نه نه راکوزېده.

زموږ د سربازۍ (سرتېرۍ) دوره نیمایي ته ورنژدې کېده. شپې او ورځې په ګړندي بدلون سره بدلېدلې. اصلي کیسه دا وه چې یوه ورځ کله چې له بهر نه د کارخانې په انګړ ورننوتلم، نو نیامت راته په انتظار ولاړ وو. پرته له او ماشیندار یې څنګ ته پراته ول. ذره بیني عینکې یې پر سترګو وې د تل په څېر یې خوله له خندا ډکه وه. وی ویل ډېر ښه وخت راغلې.
ما ویل: خیریت خو دی؟
هغه وویل خیریت دی. له تا سره مې یو کار وو.

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له روغبړ نه يې وروسته زما لاس ټينګ ونيو او يوې خوا ته يې کش کړم. ورو يې راته وويل: يو څه مې په کار دي چې زه نه پوهېږم ته يې پيدا کولی شې ډېره سخته اړه ورته لرم. يا به له تا سره وي ارومرو يې راته پيدا کړه. ما ترې پوښتنه وکړه.

هغه وويل مرمۍ... مرمۍ مې په کار دي. څو دانې مرمۍ مې په کار دي؟
نيامت زما د پوهنتون د دورې دوست وو. په يو پوهنځي کې مو سبق لوست. هغه په ونه جګ او نرى او ډنګر هډوکن تن درلود. تل به يې سترګې په سترګو اېښې وې. زيات وخت به يې کتاب په لاس کې وو. په خبرو کې ارام او صبرناک سړى وو، شمېرلې خبرې به يې کولې –د کتابونو راکړه ورکړه به مو درلوده او په کتابتون کې به مو هروخت ليدل. لنډه دا چې زما او د هغه پېژندګلوي يوازې د سربازانو (سرتېرو) د لين (کتار) پورې اړونده نه وه.

خو هغه مهال چې ما هرڅه ټينګار وکړ نو موږ يې راته سم حال ونه وايه. همدومره يې وويل له ما نه په پيره کې ورکې شوې دي. قوماندان يې را نه غواړي را سره مرسته وکړه. جزايي کوي مې. ما ورسره ومنله او ورته مې وويل سبا ته به يې درته راوړم. خو وروسته وپوهېدم چې هغه راته بهانه کړې وه. سهار چې بيا کارخانې ته ورننوتلم. نيامت د پرون په څېر زما لار څارله. يو وار بيا په خندا شو، وې ويل:
خداى دې وکړي چې زما سره د مرستې په ثواب کې شريک شې!
ورته مې وويل: غم مه کوه.
له لاسه يې ونيولم يوې ګوښې ته ولاړو. د خپلې تفنګچې مرمۍ مې ورکړې. مننه يې وکړه او بيا له ما جلا شو. له هغه نه په ګوښه کېدو سره مې زړه ډوب ډوب وکړ. حواسو مې بل شان ګواهي ورکوله او له هغه ورځې وروسته مې بيا نيامت هم په سترګو ونه ليد.

نيامت ورک شو او بيا يې چا نوم هم په خوله وانه خېست. په سربازانو (سرتېرو) کې ګونګوسې وو له هماغې شېبې زما د ژورو د اندېښنو لړۍ پيل شوه. «نيات وتبنتېد».
چا به ويل نيامت خدمتي ولاړ او چا بل څه؟ خو څومره چې نيامت د نورو له اذهانو ليرې کېده دومره يې زه ځورولم. هغه شېبه –د ګوښه کېدو شېبه. د مرميو ورکړه. مننه او بس ترې تم کېدل.
مياشتې مياشتې زموږ د سربازانو (سرتېرو) لينونه (کتارونه) هماغه شان جوړېدل – خنداوې پکې کېدلې، ټوکې پکې کېدلې –او دغه راز ملنډې پکې وهل کېدلې. منځ قدى او چاغ چمنډ قوماندان هم هماغه شان خپلې پټه کې جاري ساتلې او موږ په پوره زغم اورېدې. خو بيا د لين (کتار) پر سر چا د ليلا غوټۍ جان سندره د ملنډو لپاره زمزمه نه کړه او نه خو نيامت وو چې په قطار کې ولاړ سربازان (سرتېري) وخندوي. نيامت ورو ورو د ټولو له ذهنه ووت. ټولو هېراوه، خو کله چې به زه د کارخانې په دروازه راننوتم سم د واره به مې مخ ته ودرېد او له هغه سره د روغبړ وروستۍ شېبه به بيا

Downloaded from: www.ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتداعي شوه او ترڅو چې ببرته له هغه ځایه تللم او په بل کار به بوختېدلم زه به یې ځورولم.

د نیامت له تري تم کېدو نه میاشتې میاشتې تېرې شوی د هغه هېڅ پته ونه لګېده. هغه تری تم شو. بیا په پیره کې ونه لیدل شو – اوړی تېر شو منې راغی یخنې په زیاتېدو شوه. د ټولي ترخیصونه پیل شول موږ هر یو ترخیص تر ګوتو کړ – نیامت بیا هم ونه لیدل شو. هغه تری تم وو. خان هم ترخیص تر ګوتو کړ – چکچکې پرې وشوې، هرکلی یې وشو، مبارکي ورکړل شوه او ځېنو کینایي هم وویلې – سمندر هم له تقدیرنامې سره یوځای ترخیص واخېست. ټولو په یو اواز وویل: نوش جان (!) مبارک (!) فتح وظفر مبارک (!)
دوه کاله وروسته کله چې په یوه دولتي اداره کې په خپل کار بوخت وم. ډېرې نوې خبرې مې ذهن ته راتللې – تېرې یادونې مې ورو ورو له ذهنه وتلې او د هغو ځای نویو نیوه، خو د نیامت وروستی روغبړ به چې کله په ذهن راغبرګ شو د واره به یې ټکان راکړ. د سربازۍ د دوران نورې کیسې مې په ذهن کې نه وې. سمندر مې هم نه لیده. خان هم په څه کار اخته وو. چاغ چمنډ قومندان او د هغه پټه کی مې ورو ورو له ذهن نه وتلې. د ډګروال بیدار خبرې او لوڅونې هم دومره زما یاد ته نه راتللې. یوازې دومره پوهېدلم چې لوی آمرصیب ښه پرمختګ کړی وو او د نویو پوستونو د ترلاسه کولو لپاره یې اشتها نوره هم زیاته شوې وه.
ما هم په یو دفتر کې کارکاوه او د مامور په څېر به دفتر ته ورتللم – یوه ورځ چې د سهار له خوا لږ ناوخته دفتر ته ورغلم ډېرې انجونې زما د دفتر له همکارې راتاوې وې. هغې ته یې تسلیت ورکاوه.
لومړی مې څه ونه ویل، خو اندېښنه مې زیاته شوه او د چوپتیا پوښتنه مې وکړه:
نسرین وویل موږ دوعا کوله. شکېلا ته مو دوعا وکړه.
زه حیران شوم. د څه دوعا؟ پوښتنه مې وکړه:
شکېلا په ژړغوني اواز وویل: دوی ستا د ملګري فاتحه راکوله. زه هک حیران شوم. کوم ملګری؟
هغې وویل: د نیامت فاتحه.
زه ټکنی شوم او سره له دې چې ژبه مې ګونګه کېدله بیا مې وپوښتله: کوم نیامت؟
هغې بیا په ژړا وویل: هغه چې له تا سره یوځای سرتېری وو. هروخت به یې ستا کیسې موږ ته کولې.
زه حیران پاتې شوم – تا خو ما ته ویلي وو چې هغه تښتېدلی دی.
نه ! هغه نه وو تښتېدلی – هغه همداسې ویلي ول چې تا ته همدومره وو ایم.
نو هغه کله ومړ؟
هغې وویل: هغه ونه مړ، هغه پانسي شو ... د پردیو د وژنې په جُرم پانسي شو او مور مې د هغه مړی هم ونه لید.

لندن،

محمد اکبر کرګر — انځورونه که هېنداره

Downloaded from: www.ketabton.com
samsoor.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیکوال نور اثار

لنډې کیسې:
۱. شپې چاپ کال ۱۳۶۳
۲. سینده څه سینده بهېږه ۱۳۶۶
۳. د زمانو سندره ۱۳۷۰
۴. کله چې ماشومان سندره وایي ۱۹۹۸
۵. انځورونه که هینداره (همدا اثر) ۲۰۰۷

څېړنیز اثار:
۶. غني د شګو په محل کې ۱۳۶۵
۷. څو ادبي یادونې ۱۳۶۶
۸. په حالنامه کې د بایزید روښان عرفاني او فلسفي څېره ۱۳۶۹ دویم چاپ ۲۰۰۶ م
۹. ادبیات او د انسان د ننني نړۍ ۲۰۰۵
۱۰. لویه جرګه او لویې پریکړې ۲۰۰۳

ژباړنې
۱۱. ترورېزم او جګړه له انګلیسي ژبې ۲۰۰۴
۱۲. استېتیک مقولې له فارسي څخه ۱۳۶۵
۱۳. یو شمېر څېړنیزې ادبي، فلسفي مقالې
۱۴. د افغانستان د جمهوریت فرهنګي پالیسي) له مهدي دعاګوی او استاد الهام
سره ګډ کار) ۱۳۶۹-۱۳۷۰

محمد اکبر کرګر

انځورونه که هینداره

Downloaded from: www.ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library